

نەوزاد عەلی نەجمەد

گۆقاری گۆنگ

لێکۆڵینەوە و بێسیوگرافیا

بۆدایەزانەکانی جۆریها کتیب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود کتایپهای مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتيب (کوردی . عربي . فارسي)

گۆناری گزنگ

لیکۆلینه وهو بیلیوگرافیا

موسسه چاپ و انتشارات رهرو

ناوه ددی بلاو کردنه وهی
فه رهرو دگ و نه د * بیتی کوردی
موبایل: ۰۴۴۲۱ - ۲۵۵۲۵

مدیر مسئول لقمان رهرو

نهوزاد عهلی ئه حمهه

- گوفاری گزنگ اليكولينه وهو بيلوگرافيا
- نهوزاد عهلى ئهحمده
- چاپى يه كه م
- سليمانى ۱۹۹۹
- تيراز: (۳۰۰) دانه
- ژماره ي سپاردنى ۴۲۳ سالى ۱۹۹۹ ي پندراوه
- كۆمپيوتهرو چاپى دهزگاي سهردهم

له چاپكراوه كانى دهزگاي چاپو په خشى سهردهم زنجيره (۱۴۸)

پیشہ کی

ئەم لیکۆلینە وە یە، کە هەلگری سەرناوی "گۆقاری گزنگ، ۱۹۷۲-۱۹۹۱. لیکۆلینە وەو بیبلیۆگرافیا" باسیکە تائیسەتا تەنیا لەدوو وتاری کورت بترازی هیچی لەسەر نەنووسراوە ئەو دوو وتارەش یەکیکیان هەر خۆم نووسیومە و وەکو هەر بلاوکراوە یەکی شۆرشی نوێ لەگۆشە ی "ئەدەبیاتی شۆرشی نویمان" لەرۆژنامە ی کوردستانی نوێ هەلۆستەمە ی بۆ کردو بەچەند دیریکی کورت کاتی لی دواوم و دوایش لەهەمان رۆژنامەدا برای نووسەر ئەحمەد عارف لەوتاریکدا ئیزافە یەکی تری خستە سەر وتارەکەم، بەلام دیاربوو وەکو گەیشتنە قەناعەتیک هەستم کرد کە میژووی ئەم گۆقارەو دەرکردنەو ی ژمارەکانی کاریکە ئەو هەلەدەگری زیاترو باشتری لەسەر بنووسریت، بۆیە دەستم بەو کارەکردو ئەم لیکۆلینە وە یە لیکەوتەو جا لە پیناوی زانستیەتی باسەکە دابەشی سی بەشم کردوو لەبەشی یەکەمدا لە "کەرکوک، میژووی سیاسی، رۆشنیری، رۆژنامەگەری" دواوم، لەبەشی دووەمدا لە "گۆقاری

گزنڭ، ھەرسى قۇناغەكەي "بۆتە تەواۋكەرى بەشى يەكەم و
ئەلقەي بەيەك گەيشتىنى بەشى سىيەمىش، لەبەشى سىيەمدا لە
پىناۋى رووتىر خويندەنەۋەي ناۋەپۇكى گۇقارەكە و تابزانرىت چى
بلاۋكردۇتەۋە "بىبلىۋگرافىيائى گۇقارەكە" م خستۇتە پوو و
بەشىۋەيەكى زانستىانە و سەردەمانە بىبلىۋگرافىيام بۇ بابەت و
ناۋەكان كردوۋە، ئەو بەشەش بۇيەرىك خراۋە چونكە زۇربەي
ژمارەكانى گۇقارەكە فەوتاون، ھۇيەكەشى بۇ ئەۋە دەگەپىتەۋە
ۋەكولەكىرقى مىژۋويى ناۋەپۇكى باسەكەدا دەردەكەۋىت
دەرچوون و بەردەۋامى گۇقارەكە لەگەل مىژۋويى بزوتنەۋەي
رزگاربخوازانەي گەلەكەمان لەگۇراندە بوۋە.

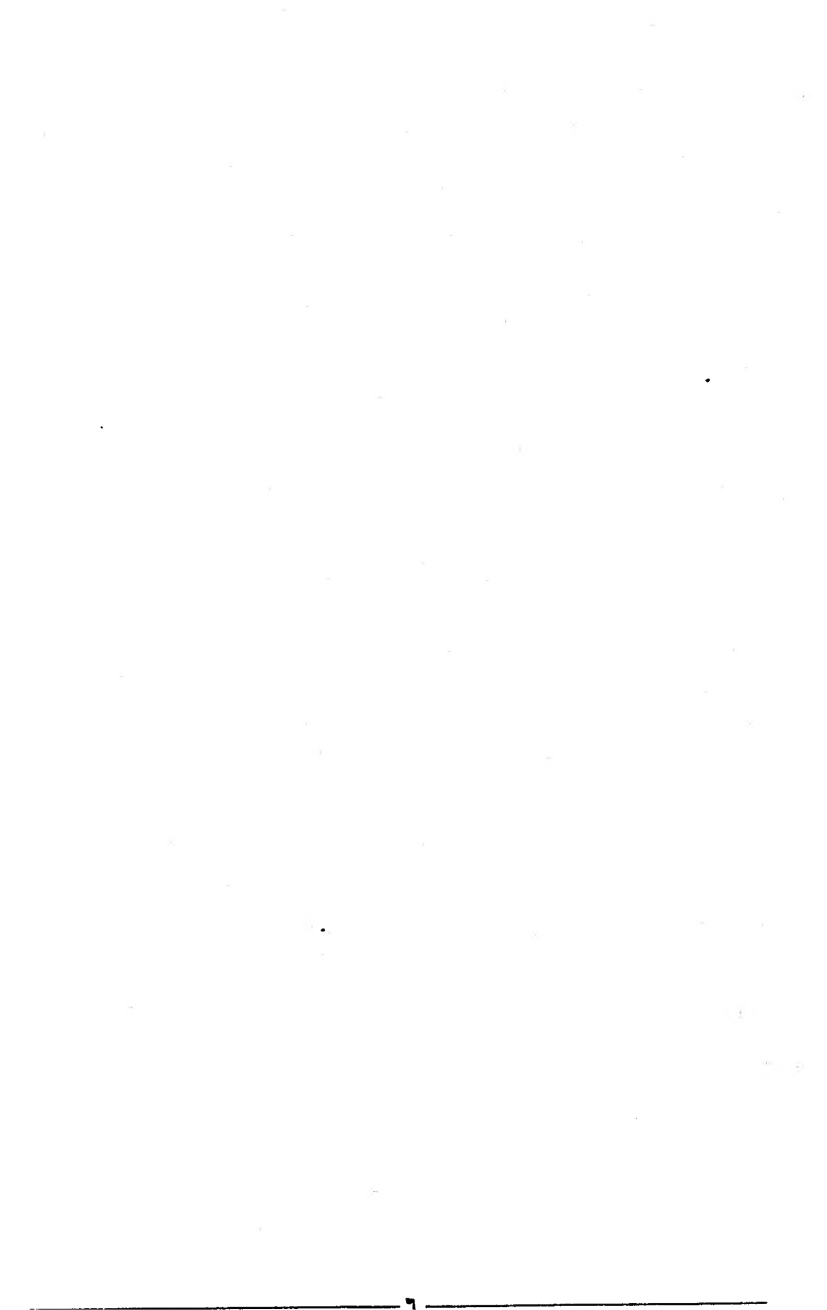
رەنگە خوينەرى بەپىز پىرسىيارىك رووبەپووم بىكاتەۋە بۇئەم
بابەت ھەلېزاردوۋە؟ پىش ھەموو شتىك ھەلېزاردىنى ئەم بابەتە
پەيوەندى بەو بەرنامە و پروژەيە ھەيەكەھەر لەرۇژانى راپەرىندا
خەرىكى بەدۋادا چوون و لىكۇلىنەۋەم سەبارەت بە ئەدەبىياتى
شۇرش بەگشتى و شۇرشى نوئى گەلەكەمان^{*} بەتايىبەتى، ئەمەو
بىجگە لەنەبوونى پسپۇرو بۇ شايىيەكى گەۋرە لەم بۋارەدا ئەمانەو
بوونى ئارەزوۋى شەخسىش وايان لىكردەم كە سى مانگ خۇم بەم
باسە خەرىك بىكەم و تا ئەو لىكۇلىنەۋەيەي لىكەۋتەۋە.

لىكۇلىنەۋەكە بۇ مېتۇدى نووسىن و پىداچوونەۋەدا
بەشىۋەيەكى پىراكتىكى لەروۋى دەردەۋەي گۇقارەكە دۋارەكە

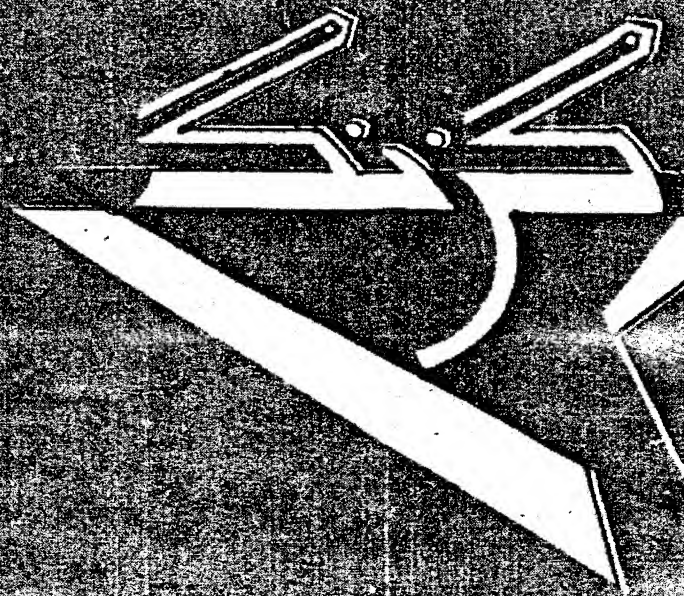
لەنووسیندا دەچیته خانەى فۆرمەو بەھیوام توانیبیتم کاریکم
بەئەنجام گەیاندى، كە بۆ گۆقارەكە بەگشتى و بۆ میژووی
ئەدەبیاتی كوردی خزمەتیکى بەرچاوی کردییت.

* لەي بولرەدا چەند كارم بەئەنجام گەیاندوو:

- ا- چاپکردنى كتيبي، بەرەوسەرتا، حەوت لىكۆلینەو یە سەبارەت بە بارى
رۆژنامەگەرى لەشاخدا، سلیمانى- ۱۹۹۸.
- ب- بيبليوگرافياى هەردوو گۆقارى نووسەرى كورد و نووسەرى كوردستان،
بەهاوکاری كاك ياسين قادىر بەرزنجى سلیمانى- ۱۹۹۸.
- ج- گۆشەى "ئەدەبیاتی شۆرشى نویمان" (۱۲۱) ئەلقەم لەكوردستانی
نویى بۆلۆکردۆتەو.

به نسی یه کم

و نه به راه میانی همه ده نگری نژاد برانی که کرد که

له كۆلۈنيەتى كوردستان دەكرىت، بە تايىبەتى بوونى نەوتىكى زۆر
 لەناوچەكەدا، بۆۋەلامى پىرسىيىرى كوردىنى كەركوك يەككە، لەو
 بۆچوونانە دەنوسمەو، كەلە قاموسى ئىعلامى عوسمانى دا ھاتوۋە
 ۋەلىت: (سنوورى سىروشتى دوو نەتەۋەى جىاۋان لەيەك جىا
 دەكەنەۋە).^(۲) شاىەنى باسە ئەم قاموسە سالى (۱۸۹۰) لەئەستەنبول
 چاپكراۋە و قاموسىكە جىگەى بېروايە و ەكو سەرچاۋەىەكى
 موعتەبەر حىسابى بۆدەكرىت.

بۆ مىژۋى كەركوك، ەكو شارىكى مىژۋىى، زۆرىەى
 سەرچاۋەكان ئاۋە دانكردنەۋەى شارەكە بۆ مىژۋىەكى دوورى پىش
 زاین دەگەرئىنەۋە ۋە ەندىك سەرچاۋەدا ھاتوۋە كە لەشارى
 ھەوليرىش كۆترە^(۳)، بەلام ئەۋەى لە پىش ھەموو شتەكان كەركوك بە
 قەلاۋ نەوتەكەى ناسراۋە، ديارە لەبەرئەۋەى ەك مەسەلەىەكى سىياسى
 سەيرى نەوتەكە كراۋە كىشەى نىۋان كورد و دەسەلاتدارىتى ناۋەندى
 گەرەكردوۋە پىش ئەۋەى باس لەو مەملانىيە بەكەين پىنويستە بزانين،
 كە (سالى ۵۷۰ پ.ز نەوت لەكەركوك دۆزراۋەتەۋە و لەشىۋەى ئەفسانە
 باسى لىۋەكراۋە و، پاش ماۋەىەكى دوورو درىژ ئىنجا شارەزايانى

^(۲) ستران عبدالله، رازەكانى تەغرىب و راگواستن، سلىمانى ۱۹۹۹، ل ۱۴۷.

^(۳) بۆ زانىارى زياتر سەيرى ئەم دوو سەرچاۋە بەكە:

ا- زەكى، محمد امين، كوردو كوردستان، چاپخانەى دار السلام بەغدا، ۱۹۳۱.

ب- الجاف، وريا، كركوك، دراسة سياسية واجتماعية، اربيل، ۱۹۹۸.

ج- ئەمنى ستراتيگى عىراق و سىكوچكەى بەعسىان (تەرحىل، تەغرىب،
 تەبعىس) ئەمىن قادر مینە، چاپى دووهم، سلىمانى ۱۹۹۹.

نەوت لە گەل دەولەتی عوسمانیی پەیمانیکیان مۆرکردووە، ئەم پەیمانەش بۆ حکومەتی عێراق گەراوەتەو^(٤) پرسیاریکی تر، کە بۆتەگریی نیوان دەسلەت و کورد بەتایبەتی لەکاتی گفتوگۆدا ئەویش وەکو وتمان کوردینی کەرکوک، بۆئەم مەسەلەیە جاریکی تر دەگەڕێنەو سەر سەرچاوەیە کەئەویش قاموسی ئیعلامە ئەو سەرچاوەیە دەنووسیت (شەمسەدین سامی زانای بە ناویانگ و میژوونوسی تورکییش لە کتییی "قاموس ئەعلام" کە لە ساڵی ۱۸۹۰- لە ئەستەمبول چاپکراوە، لەبارەی کەرکوک دەلیت (شاری کەرکوک مەرکەزی ئەو لیوایە کەپیی ئەلین شارەزوور و ئەکەویتە ویلایەتی موسل لە کوردستان دا سی چارەکی دانیشتوانی کوردن و چارەکەکی تریان تورک و عەرەب و شتی ترن)^(٥) وەکو لەپێشەو ئیشارەتی پێدرا کەبونی نەوت، پلەی یەکەم و شویینی ستراتیژی کەرکوک بەپلەی دووهم گریی گفتوگۆی میزەکانی مناقەشە گەرمکردووە و ئەمەو لە خەباتی چەکدارانە گەلەکەمان دا، کەسالانی کە کورد لە پیناوی پزگاری نیشتمانیدا دەستی داوەتی، لە پیش هەموو دۆزەکان کەرکوک دیت، بۆیە زۆر ئاساییە نووسەریکی عەرەبی وەکو هلال ناجی بلیت (نەوتی کەرکوک لە کوردستان دا بوو بەهۆی ئەوەی کە هەندی لە قەومی یە عەرەبەکان دان بە مافی نەتەواوەتی کورددا نەنن، بەلام پێویستە ئەم جۆرە بۆ چوونە تەرە بکریت. چونکە گەلی عەرەب خاوەنی

(٤) هاواری کەرکوک (گۆڤار)، ژمارە (٢)، کانوونی یەکەم ۱۹۹۸ ل ۳۷.

(٥) کەرکوک و سیاسەتی تەغریب، لەبلاو کراوەکانی دەزگای راگەیانندن،

یەکییتی نیشتمانی کوردستان، نازاری ۱۹۸۵ ل ۱۵.

سامانیکی زۆری نهوته^(١) ئەمەو میژووی کەرکوک بۆ کورد برینتی یە لە پۆژگارە سەختەکان و ھەموو حکومەتە یەک لە دوا یە کەکان حیسابیکی تریان بۆ کەرکوک کردوو، کە لەپیش ھەموو حیساباتەکان چۆلکردنی ئەوشارە یە لەکورد، بەتایبەتی پژیمی ئیستا، کە ھەر لەسەرەتای دامەزراندنی ھەو بەبەرنامە یەکی پەرگەزپەرستانە کەوتە مامەلەکردن لەگەڵ بوونی نەتەوە ی کورد لەم شارەدا، بۆیە بۆئەم تیزە باشترە جاریکی تر نامیلکە ی (اھداف و غایات) بخویندریتەو کە بەعسیەکان لەسالی ١٩٤٥ دا نوسیویانەو بریتییە لە پاسپاردەو بەرنامەکانیانە کە ھەڵبژاوی کۆنگرە ی یە کە مینیان سەبارەت بە کەمینەکان و کیشەکانیان کەتیا یە بە بەرنامە یەکی ترسناک سەرەتایان گرتوو و جانیگەر لەم پوانگە ی ھەو سەیری میژووی حزبی بەعس لە عێراقدا بکەین کەچی بەرامبەر بەو شارە کردوو؟ ئەو ھەمووی بریتییە لە پیلان و لەناو بردن و ئەنفال و چۆلکردنی ئەو شارە لەکورد بۆنموونە لەسالی ١٩٦٣ کە تەنیا بۆ ماوێ شەش مانگ لە عێراق دەسەلاتی وەرگرت (بەبیانوی پاراستنی ئەمنی شاری کەرکوک و ناوچە نەوتاو ییەکان، کەوتنە پوختاندنی ھەاران خانووی کوردی گەرکەکانی شۆپێجە و ئازادی لە کەرکوک دا، ھەر ھە (٢١) گوندیان لەنیوان ناوچە ی دبس و کەرکوک راگواست و زیاتر لە (١٥٠٠) خێزانی جوتیاری گوندەکانی مامەو، عەلی غیر، شیرناو، قەرەدەرە، عەمشە، قوتان، قەرەھەیبەت، جوان، قوشقایە و کتکە و شانەشین و مەلای عەبدوللّاو چەندین دیھاتی تریان دەر بەدەر کرد و عەشایەری عەرەبیان لەشوین دا

^(١) ھەمان سەرچاوە ی پێشوو، ل ١٦.

نیشته جی کردن^(۷) ئەم سیاسەتە دوای هاتنەوهی جاریکی تری به عسیه کان و چوونه سهر ته ختی ده سه لاتداریتی له سالی ۱۹۶۸ پره گز پرستانه ترو شو فینیا نه تر كه وتنه به عهره بكردن كهركوك چونكه ده یانزانی خالی حه سمی نیوان خویان و بزوتنه وهی پزگار یخوازانه ی گه لی كورده، بۆ نمونه له هه موو گفتوگو كانی نیوان كورد و ده سه لاتی مهر كه زیدا له (۱۹۶۲، ۱۹۶۳، ۱۹۶۴، ۱۹۶۶، ۱۹۷۰، ۱۹۷۹، ۱۹۸۴، ۱۹۹۱)^(۸) خالی چه قینی گفتوگوكان شاری كهركوك بووه، بۆ نمونه به عسیه كان ئەوه نده له كهركوك ترساون له گفتوگو ی (۱۹۷۰- ۱۹۷۴) یشدا ههر خه ریکی ته عریبكردن كهركوك بوونه، بۆ نمونه له دوای به یاننامه ی ۱۱ ی ئازاری سالی ۱۹۷۰ شدا، له بری ئەوهی به ندی ۱۴ ی به یاننامه كه له سهر سهر ژمیری گشتی جی به جی بكن كه وتنه نه قل كردنی هه موو فه رمانبهره كوردو تور كه كانی دائیره ی سجلی مه دهنی كهركوك و فه رمانبهری به عسی عهره بیان هی نایه شوینیان^(۹) ههر ئەو چه و سانه وهیه بوو، كه له پاپه رینه كانی به هاری ۱۹۹۱ دا كورد و بزوتنه وه سیاسیه چه كداره كه ی هه ولیداو به رنامه ی داپشت كه ههر چو نیاك بیت پیویسته كهركوكیش بجیته سهر ناوچه ئازاد كراوه كانی كوردستان ئیتر ئەوه بوو له بیست و یه کی ئازادا كهركوكیش ئازاد كراو هاته وه با وه شی كوردستان و كوردینی خوی سه لمانه وه...

(۷) هه مان سهر چاوه، ل ۱/۸.

(۸) باسكار (گوڤار)، ژماره (۱) له ندهن، هاوینی ۱۹۹۸، ل ۱۳.

(۹) هه مان سهر چاوه ی پیشوو، ل ۱۹.

ئەم چەند دېرەي پېشەوہ کورتەيەکی زۆر چر بوو سەبارەت بە
کەرکوک و میژووہ کەي و خالە ستراتیزیەکانی و ئەو ناکوکیانەي
تائیسنا لەسەری گەرە.

٢-١ باری رۆشنبیری

سەرەرای ئەم سیاسەتە نادروست و توندانەي دەرەق بەو شارە
کراوہ و دەرکێت، بەلام ھەر ھەولە رۆشنبیری و کلتوریەکان ھەولیان
داوہ کپ نەبن و بە ھەر شیوہیەک بێت سەرورەي بۆ شارەکەو کورد
تۆمار بکەن، ئەم شارەش وەکو ھەموو شارەکانی تری کوردستان،
سەرەتای خویندن و رۆشنبیری و نووسین و نووسین کاری لە سزگەوت
و حوجرە سەری ھەلداو پانتاییەکی تری بەخشیشە شارەکە، ئەو
سەرەتایە بەگشتی لەھەموو شوینەکاندا، باش بۆ ئەدەبیات و کلتوری
کوردی کەوتەوہ بۆ کەرکوک بەھەمان جۆر دەروازەيەکە زۆر لە نووسەر
و شاعیری پینگەیاندن، کە لەھەموویان دیار تر شیخ پەزای تالەبانییە،
ئەھەو بێجگە لە تەکیەو خانەقاکانی کەرکوک کە زۆر بەناوبانگن لە
کوردستان وەک تەکیەکانی، تالەبانی، حاجی حەیدەر، شیخ عەبدوللە
شۆرجەو ئەھەو بێجگە لە خانەقاکانی، شیخ ئەحمەدی خانەقاو خادم
سوجادە، ھەرۆھا بوونی چەندان خویندنگەي ئاینیش لەو شارەدا
پروویەکی تری دابووہ باری رۆشنبیری، کەئەویش وەکو شارەکانی تری
کوردستان بە مەرکەزێکی دیار حیسابی بۆ کراوہ، بۆ خویندن و
خویندەواری و پلەي فەقینیەتي و مەلایەتي خەلک پرووی تیکردووہ ،
ھەرۆھا ھەر لە کۆنەوہ لەم شارەدا گرنگی بەچاپ و چاپخانەو

چاپگەرى دراوه ھەندىك لەم چاپخانانە تائىستا شتىكىيان لە دوا بەجىماوه ياخود شوئىنەوارەكەيان كۆيىر نەبۆتەو، ياخود تائىستا كاردەكەن و بەرھەم دەدەن و چالاكى دەنوئىن، بەلام ديارە لە بەرنامەى عوسمانىيەكاندا ئەم ويلايەتەش بىيەش نەبوو لەكارو چالاكىيە پۆشنىيرى و پەرودەيىيەكاندا، كە راستە بۆ بەرپۆتەچوونى سىياسەتى خۆيان ئەم كارانەيان كردوو، بەلام لەئەنجامدا نەتەو ژيىر دەستەكانىش توانيويانە سوود لەم كارانە وەرگرن، بۆ نموونە (عوسمانىيەكان ھەرزوو چاپخانەپەكەيان لە شارى كەركوك بەناوى ((صنائع مەكتەبى مطبعە سى)) دامەزراندبوو. ^(۱۰)

يەكئىك لەم خاسىيەتانە كە چاپخانە ھەيەتى بەرجەستەبووى چالاكى خويئندەوارى و پۆشنىيرى، جا بلۆبوونەو ھى چاپخانەش زياتر ئەم رەوتە بەرەو پيشەو دەبات، كەركوكيش لەم بوارەدا پرويەكسى ديارى بۆ خۆى تۆمار كردوو لەم چاپخانەوكە لەكەركوك دا دامەزراون برىتين لە: ^(۱۱)

۱- چاپخانەى الولاية: سالى ۱۲۹۶ پۆمى لەسەردەمى فەيزى پاشادا دامەزراو.

^(۱۰) جاف، وريا، كاروانى رۆژنامەگەرى كوردى، ھەولير، ۱۹۹۹ ل ۷.

^(۱۱) بۆ ئەم زانيارانە زياتر سوود لەم سەرچاوانە بىنراو

ا- الجاف، وريا، كەركوك ل ۴۱.

ب- الجبارى، جبار محمد، تاريخ الصحافة الكردية فى العراق ص ۹۰.

ج- ھاوارى كەركوك (گۆڤار) ژمارە (۲) ل ۴۲.

- ۲- چاپخانه‌ی الصنائع: له‌سهرده‌می سولتان عبدالحمید له‌ناو قوتابخانه‌ی (الصنائع السلطانیه) دامه‌زراوه.
- ۳- چاپخانه‌ی البلدية: چاپخانه‌یه‌کی کۆنه له‌سالی ۱۹۲۶ دامه‌زراوه دوا‌ی شو‌پشی چوارده‌ی ته‌موز نامی‌ری تری بۆ زیاد کراوه و یه‌کیک له‌ نامی‌ره‌کان پو‌ژنامه‌ی (که‌رکوک) ی پی‌ چاپکراوه.
- ۴- چاپخانه‌ی الحوادث: سالی ۱۹۱۱ دامه‌زراوه. پو‌ژنامه‌ی (النجمه) ی پی‌ چاپکراوه.
- ۵- چاپخانه‌ی نینوی: سالی ۱۹۵۲ دامه‌زراوه، چاپکراوی کلدانی چاپ کردوه.
- ۶- چاپخانه‌ی التشویج: ئەم چاپخانه‌یه ۱۹۵۲ دامه‌زراوه و دوا‌ی شو‌پشی چوارده‌ی ته‌موزی ۱۹۵۸ ناوه‌که‌ی کراوه به‌ که‌رکوک.
- ۷- چاپخانه‌ی الترقی: سالی ۱۹۵۳ دامه‌زراوه، دوا‌یی ناوه‌که‌ی کراوه به‌ (بشیر) کۆمه‌لی کتیب و حیکایه‌تی کوردی پی‌ چاپکراوه، ئەمه‌و بی‌جگه‌ له‌ چاپکردنی پو‌ژنامه‌و گو‌فاری.
- ۸- چاپخانه‌ی هیلال سالی ۱۹۵۵ دامه‌زراوه، چه‌ندان چاپکراوی به‌ کوردی و عه‌ره‌بی و تورکمانی و ئینگلیزی چاپکردوه.
- ۹- چاپخانه‌ی الشمال: به‌گو‌ی‌ره‌ی ئەوسا، چاپخانه‌یه‌کی نو‌ی بۆ سالی ۱۹۵۶ دامه‌زراوه و چه‌ندان چاپکراوی به‌ کوردی و عه‌ره‌بی و تورکمانی و ئینگلیزی چاپکردوه.
- ۱۰- چاپخانه‌ی الجمهوریة: سالی ۱۹۶۸ دامه‌زراوه و چه‌ندان کتیب و گو‌فاری چاپ کردوه، که‌ مه‌ندیکیان به‌ زمانی کوردی بو‌ن.
- ۱۱- چاپخانه‌ی الحکمة: له‌بهر ئەوه‌ی نامی‌ره‌کان زۆر کۆن بو‌ن، ته‌نیا ئیعلانات و چه‌ند کاریکی ساده‌و بچو‌وکی پیکراوه.

۱۲- چاپخانه‌ی التجارة: سالی ۱۹۷۱ دامه‌زراوه و نامیره‌کانی
ئه‌لمانین، چهندان کتیب و بلاوکراوه‌ی به کوردی پی چاپکراوه.

به‌لام سهرده‌می هه‌ره زی‌پین و دیاری پۆشنیری کوردی له
که‌رکوکدا دوا‌ی به‌یانی یانزه‌ی ئازاری ۱۹۷۰ ده‌ست پیده‌کات که
جولانه‌وه‌یه‌کی دیاری به‌خۆوه بینی، له سه‌رووی هه‌موویانه‌وه به‌چاو
قایمی ئه‌دیبان لقی که‌رکوک‌ی یه‌کی‌تی نووسه‌رانی کورد له‌و شاره‌دا
کرایه‌وه، ئه‌مه‌و بی‌جگه له‌ کۆمه‌له‌ی پۆشنیری کوردی و کۆمه‌له‌ی
هونه‌ر و وێژه‌ی کوردی و ریک‌خراوه جه‌ماوه‌ری یه‌ حزبییه‌کانیش رۆلی
دیاریان بینی له‌ ره‌گ دا‌کوتانی رۆشنیری له‌و شاره‌دا، هه‌روه‌ها
چه‌ندان تیپی هونه‌ری مۆسیقاو شانۆگهریشی تیا‌یه دامه‌زا، یه‌کی‌ک
له‌و چالاکیه‌ دیارانه‌ی که له‌ که‌رکوک ده‌کران و تانیستاش وه‌کو
سه‌روه‌ری یه‌ک باسی ده‌کریت ئه‌ویش میه‌ره‌جانی یه‌که‌می شیعر
کوردی یه‌ له‌ژێر دروشمی ((سیره‌و نه‌ورۆزو ئازان) که‌له
(۱۹۷۲/۳/۲۲) چالاکیه‌کانی به‌رپۆه چوو.

هه‌ر له‌م ماوه‌یه‌دا ده‌یان کۆپی ئه‌ده‌بی و هونه‌ری پیشکه‌شکران و
چه‌ند ته‌مسیلی و شانۆگهرییه‌کی‌ش پیشکه‌شکران، که تانیستاکه‌ باس
ده‌کرین وه‌ک ته‌مسیلیه‌کانی ((به‌هاری دزراو، مه‌ره‌زه)) ئه‌مه‌و بی‌جگه له
کردنه‌وه‌ی چه‌ندان پیشانگای شیوه‌کاری

ئەو خال و خاسىيەت و خالبەندىيانەى پيشەو، دەبنە ئۆمەلى
 ۋەلام بۇ پىرسىيارەكانى دوايى، كە لەمەر بارى پۇژنامەنووسى كوردى
 لە كەركوك دىنە كردن، ياخود دەستە واژەى ئاسايىن بۇ پركرانەوەى
 ئەو واتايەن، كە ئايا كەركوك لەو فەزاى رۇشنىرىدا چى كىردوۋە و
 كامە گۆشەى گرتوۋە.

۱-۲ بارى پۇژنامە نووسىيى

لە خالەكەى پيشەو، لەبوونى چاپخانە لە شارى كەركوك، دواين
 ۋە لە ھەندىك حالەتيش دواين. كە ئەو چاپخانانە ماۋە ماۋە پۇژنامە
 گۇقار و بلاوكرائەيان پى چاپ كراۋە، بەلى بۇ ئەوەى سەردەتايەكى
 باشتر بۇ بابەتەكەمان داپىژىن. پىويستە لە پەوتى پۇژنامەگەرى
 كوردى لەو شارەدا بدويىن، كە ئەو گۇقارو رۇژنامە مېژوۋى
 سەرۋەريەكن بۇ شارەكە:

۱- پۇژنامەى كەركوك: پۇژنامەيەكى ھەوال بوۋە، ھەفتانە
 دەرچوۋە، شارەوانى كەركوك لە ۱۵ تشرىنى دوۋە مى ۱۹۲۶ بەسى
 زمان؛ عەرەبى، كوردى، توركى دەرېكردوۋە، لەسەرەتادا تەنيا بەزمانى
 توركى دەرچوۋە، لە سالى پىنچەمەو (۱۹۲۰) دا زمانى كوردىشى بۇ
 زياد كراۋە، بەلام لە سالى شەشەمدا بەبى ئەوەى ھۆيەكەى بزانرئىت
 كوردىيەكەى ئىلغا كراۋەتەو.^(۱۲)

^(۱۲) تاريخ الصحافة الكردية، ص ۳۷.

۲- گۆڧارى شەفەق: گۆڧارىكى ئەدەبىي، پۇشنىرى، كۆمەلەيتى،
 نىو مانگى بوو، بە زمانى كوردى و عەرەبى دەرچوو، يەكەم ژمارەى
 لە ۱۵ى كانونى دووهمى ۱۹۵۸ دەرچوو، خاوەنەكەى پلەدارىكى
 خانەنشەن بوو بە ناوى عەبدولقادر بەرزنجى و ژمىريارەكەى عەلى
 كەمال باپىر ئاغا بوو، دواى دەرچوونى ژمارە دووى سالى چوارەمى
 لە ۱۵ى ئابى ۱۹۶۱ دا گۆڧارەكە بۆ سلىمانى گواستراووتەو
 ناوەكەشى بۆتە (بەيان) و ئۆرگانى ئاشتىخوازانى سلىمانى بوو^(۱۳) لە
 بوارى نووسىندا كۆمەلى ئەدىبى ديار نووسىنيان تىايە بۆكردۆتەو
 وەك: حەمىد عوسمان، عوسمان مستەفا خوشناو، گۆران، ئىبراھىم ئەحمەد،
 مارف بەرزنجى، محەمەدى مەلا كەرىم و عەبدولسەمەد خانەقا، ئەمەو
 گۆڧارەكە ئەمەو مەوئەى لە سلىمانى بوو گۆرانى شاعىر سەرىپەرشتى
 كوردوو، شايانى باسە جارىكى تر گواسترايوو بۆ كەركوك و ناوەكەشى
 بۆو شەفەق، سەرەتاي سالى ۱۹۶۳ بەيەكجارى داخرا.^(۱۴)

۳- پۆژنامەى ئازادى: رۆژنامەيەكى پۆژنامەى سياسى بوو، ئۆرگانى
 حزبى شىوعى عىراق لى كوردستان بوو، يەكەم ژمارەى لە يەكى مايسى
 ۱۹۵۹ دەرچوو، لە هەمان سالىدا و لە مانگى ئابدا بۆ بەغدا گوازراووتەو،
 (۱۵۶) ژمارەى ئى دەرچوو لە ۱۹۶۱/۸/۶ دواى ئىلغا كوردنەو
 ئىمتىازەكەى وەستا.^(۱۵)

^(۱۳) هەمان سەرچاوەى پيشوو، ل ۴۷.

^(۱۴) ئەحمەد، كەمال مەزھەر (دكتور)، تىگەيشتنى راستى و شوئىنى

لەرۆژنامەنووسى كوردى دا، ل ۲۴۲.

^(۱۵) تاريخ الصحافة الكردية، ل ۵۶.

جەمال خەزەندەدار سەبارەت بەم پۇرژنامەيە دەلیت: (ئەوێ ئیمە ئاگاداریمان ئی هەیه ئەوێە ئەحمەد غەفوور و محەمەد کەریم فەتحوڵلّو محەمەد مەلا کەریم و عەزیز محەمەدو حسین عارف و عیزەدین مستەفا پەسول بەشدارییان لە دەرکردنی کردوو).^(١٦)

٤- پۇرژنامە ی پای گەل: پۇرژنامەيەکی پۇرژانە ی سیاسی بوو، بە هەردوو زمانی کوردی و عەرەبی دەرچوو و ئۆرگانێ نیشتمانپەرورە دیموکراسیخوازە پیشکەوتنخوازەکان بوو، خواوەن ئیمتیازو سەرنووسەرەکی سدیق بلوکینی بوو، یەكەم ژمارە ی لە ٦ ی ئەیلوێ ١٩٥٩ دەرچوو، لەنیوان دوو سالد (٧٢) ژمارە ی ئی دەرچوو، دوا ژمارە ی لە ١٥ ی ئەیلوێ ١٩٦١ بڵاوئوتوو.^(١٧)

٥- گۆفاری پێشرو: گۆفاریکی خوێندکاران بوو، لەلایەن یەکییتی گشتی خوێندکارانی عێراق لقی کەرکوک دەرچوو، تەنیا سێ ژمارە ی ئی بڵاوئوتوو یەكەم ژمارەشی لە سالی ١٩٦٠ دەرچوو، بە کوردی و عەرەبی و تورکی دەرچوو.^(١٨)

٦- گۆفاری باباگورگۆپ: لەلایەن یەکییتی قوتابیانی کوردستان لقی کەرکوک لە سالی ١٩٧٢ دەرچوو.^(١٩)

٧- گۆفاری باوہ گورگۆپ: یەکییتی خوێندکارانی کوردستان لقی کەرکوک لە سالی ١٩٨٢ دەرکردوو و زیاتر گرنگی داوہ بە خەباتی

^(١٦) خەزەندەدار، جەمال، رابەری رۇژنامەگەری کوردی، ل ٦٨.

^(١٧) تاریخ الصحافة الكردية، ل ٥٨.

^(١٨) هەمان سەرچاوە ی پێشوو، ل ٦١.

^(١٩) تیگەیشتنی راستی، ل ٢٥٩.

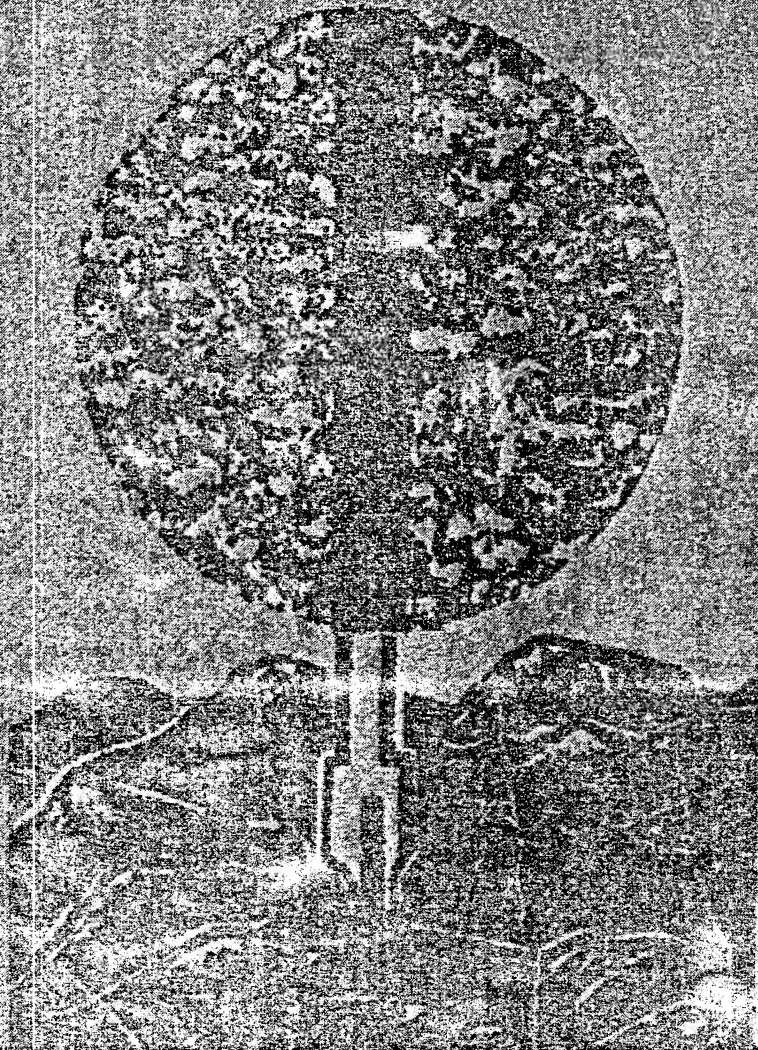
خویندکاران و به نهینى چاپکراوه و بلاوبۆتهوه. ئهوهى من تهنىا (سى) ژمارهه بينيوه^(۲۰).

۸- گوڤارى گزنگ: برىتىيه له كۆمهلى بابتهى ههههجوو، لهلايهه دهستهيهك له ئهديبانى كهركوك و لهژىر چاودىرى رهزاشوان چاپ و بلاوكراوتهوه، له شارددا تهنىا يهك ژمارهى ئى بلاو بۆتهوه، ئهوهى ئىمهش ئى دىوئىن ئهه گوڤارهيه...! شايانى باسه يهكهه ژمارهى له سالى ۱۹۷۲ له چاپخانهى(الشمال) چاپكراوه.

۹- گوڤارى نىرگز: دهستهيهك له قهلههه ديارهكانى ئهوساى كهركوك له كانونى يهكهه مى ۱۹۸۴ چهپكى يهكهه دههچوهه و نهوئراون به ئاشكرا ناوى بنىن گوڤار، دووژمارهيهى ئى دههچوهه بهكو ههردوو ژمارهى ناوئىنراوه چهپكى يهكهه و چهپكى دووهه، چهپكى دووهه مىش سالى ۱۹۸۵ دههچوهه.

^(۲۰) ئهرشىفى تاييههتى خووم.

به‌شی دوووم

کوردستان - لاتی که دیکو

گۆقارى گزنگ له نيوان سى قۇناغدا

وهكو له بهشى يهكه مى ئەم باسەدا ئاماژەم پىدا كە لەشارى
كهركوكدا گۆقارىك هەبوو بە ناوى (گزنك) ^(۱) و له سالى (۱۹۷۲) چاپ و
بلاوكرادتەو له ماوهيهدا تەنيا تەوانرا ئەو ژمارەيه دەرچييت و له
كاركهوت، ئيتىر دواى (۱۰) سال ئىنجا دەست بەكارو چالاكى يەكانى
كرايهو ئەويش لەنيو پەحمى شۆرشى نوئى گەلهكه ماندا چاوى
هەلەينا، بۆيه واباشترە گۆقارەكه بەسەر سى قۇناغى ميژوویدا دابەش
بكهين

^(۱) بيجگە لەم "گزنك"ە، دوو گۆقارى تريش هەلگىرى ناوى "گزنك"ن.

ا- گۆقارى گزنك: لەلايهن ليژنەى قوتابيانى دواناوەندى ئىوارانى سلىمانى
دەرچوو و گۆقارىكى ويژەيى و خویندەوارى و كۆمەلايهتى قوتابيان بوو،
ژمارەى يەكه مى لەسالى ۱۹۵۹ بلاوبۆتەو.

ب- گۆقارى گزنك: لەلايهن ليژنەيهك لەمامۇستايانى قوتابخانەى (مەنار)ى
كوپانەو لەسلىمانى دەرچوو، زياتر گرنگى بەكاروبارى خویندكاران و
ئەدەب داو، بەزمانى كوردى و عەرەبى بابەتى بلاوكردۆتەو، يەكهەم ژمارەى
له ۱۹۶۷/۵/۵ دا بلاوبۆتەو.

ج- گزنك: گۆقارى ئەدەبى و رۆشنيرى ئيسلامى بوو، يەكهەم ژمارەى
لەكۇتاييهكانى سالى ۱۹۷۲ دەرچوو، شوئىنى دەرچوونى ديارنيه.

د- گزینگ: ئەم ناوەش نزیکە لەگزنك، گۆقارىكە لەئەوروپا چاپ و
بلاودەكریتەو ژمارە (۲۰)ى سالى ۱۹۹۷ى بينراو.

قۇناغى ئاشكراي گۇقارەكە

ئىمە بلىن و نەلىن دواى جاپى بەيانى (۱۱)ى ئازارى (۱۹۷۰) كورد بە گشتى كەوتە قۇناغىكى ترەوۋە لە چوار سالى گفگوگوكانى نيوان شۆرش و حكومەتى مەركەزىدا تۈانرا ئەو ماۋىيە چەندان كارو چالاكى ئەنجام بدرىت كە زۆربەيان لە ئەتجامدا بەباش بۇ مىژۋى كورد گەراۋنەتەۋە. لەو چوار سالەدا، كە كورد سوۋكە دەسەلاتىكى لە كوردستاندا ھەبوو، تۈانرا يەك ژمارە لەگۇقارى ((گزنك)) دەرىكىرت، راستە لە وتەى ئەم ژمارەيەدا نووسەرانى كەركوك كۆمەلى پەيمانىان داۋە، كە ئومىدىيان وابوۋە ژمارەى تىرىشى لىدەرىكەن، بەلام بەداخەۋە، ديارە ئەم چالاكىەش وەكو چالاكىە كوردىيەكانى تر لەم شارەدا نە تۈانراۋە پەيامى خۇى بباتە سەر، ديارە ھۆيەكەشى چى بوۋە. لەو وتەيەدا ھاتوۋە و شەرخىكى ھالى ئەم گۇقارەمان بۇ دەكات ((ئەم كۆمەلە بەرھەمە كە لەباۋەشى گزنك دايە كۇكراۋەتەۋە خراۋەنە پىش چاۋى خويىنەرانى كورد لە ھەموو سوچىكى كوردستانا باكورەن كارى ويژەيى نووسەرانى كوردە لە كەركوك، بە زۆرىش بەشدارەكانى ئەندامن لە يەكىتى نووسەرانى كورد لەگەل ئەمەش ھەموو ئەم بىرو باۋەرۋى تىبىنيانەى كەلەنووسىن و ھۆنراۋە چىرۋكەكاندا دەرئەكەۋى

خواه نه كانيان ئىى بهرپرسيارن..^(۲) زۆربهى بابەتەكانى^(۳) ئەم ژمارەيە بریتین لە دەقى شیعری و چیرۆك لە زۆر سەرچاوەدا واهاتووە، كە ئەم گۆڤارە لەلایەن لقى كەركوكى يەكئىتى نووسەرانى كورد- هە چاپ و بلاو كراوەتەو، بەلام لە هیچ شوئینىكى ئەم ژمارەيەدا بە راشكاوانە ئەمە نه نووسراوە، راستە ئەم گۆڤارە لقى كەركوك دەریكردووە، بەلام بەگوێرەى زۆر پششبینى سانسۆرى دەسەلاتى بەعس نه یهئشتوو، ناوی لقى كەركوكى بەسەرەو، بیئت، هەریۆیە لەسەرى نووسراوە لە نامادەکردنى (رضاشوان).

چۆن باسى ئەم گۆڤارەكراوە

لەم دێرانەى دادى، چەند سەرچاوەیەك دینینهو، كە چۆن لەم گۆڤارە دواون، بە تايبەت لەو شیۆه بیبلیۆگرافیاىانەى كە لەسەر پۆژنامەگەرى كوردی كراون.

۱- رابەرى پۆژنامەگەرى كوردی:^(۴)

گزنك: گۆڤارىكى ئەدەبىیە لەلایەن یەكئىتى نووسەرانى كوردلى كەركوك دەردەچى لە ژێر چاودیرى رەزاشوان: ژمارە یەكی لەمانگى نیسانی ۱۹۷۲ دەرچوو.

۲- تاريخ الصحافة الكردية فى العراق:^(۵)

^(۲) گزنك (گۆڤار) ژمارە (۱)، كۆمەلە بەرهەمىكى هەمە رەنگەى نووسەرانى كەركوك، كەركوك، ۱۹۷۲، ل ۳.

^(۳) لەبەشكى سەرەخۆى ئەم لىكۆلینەو، ناوی بابەتەكان بەشیۆه بیبلیۆگرافیا دەنووسینهو.

^(۴) خەزەندار، جەمال، رابەرى پۆژنامەگەرى كوردی، ۱۹۷۳، ل ۱۲۵.

مجله گزنگ (البزوغ) مجموعة انتاج منوعة اصدرها اتحاد ادباء
الاکراد - فرع کرکوک باللغة الكردية بشكل المجلة، حيث صدر العدد
الاول منها في ٥-٣-١٩٧٢ وساهم في تحريرها ادباء وكتاب مدينه
الذهب الاسود وطبعت في مطبعة (الشمال)

٣- ((تيگه يشتني راستي))^(٦)

((گزنگ)) کەرکوک، ژماره يهکی نيسانی ١٩٧٢، يهکيه تي
نووسه رانی کورد لقی کەرکوک دهري دهکرد.
٤- کاروانی پوژنامه گهري کوردی:^(٧)

گوڤاری گزنگ: گوڤاریکی ئەدهبییه، يهکيتی نووسه رانی کورد -
لقی کەرکوک بلاوی دهکرده وه. تهنیا يهک ژماره یی لی دهرچوه ئەويش له
مانگی نيسانی سالی ١٩٧٢ ئيتير راوهستا به هوی ئەو باره نالاباره ی
به سهر شاری کەرکوکدا تی پهری به تاييه تي بهر بهر هکانی کوردی ناو
کەرکوک له لایه ن کار به دهستانى حکومه ته وه.

٥- هاوارى کەرکوک _ ژماره (٣)^(٨)

گوڤاری گزنگ: له لایه ن کو مە ئێک له ئەديب و نووسه رانی شاری
کەرکوک دهرده چوو، يه که مین ژماره ی له ١٥/٢/١٩٧٢ بلاوکرايه وه.

^(٥) الجبارى، جبار محمود، تاريخ الصحافة الكردية فى العراق، بغداد،
١٩٧٥، ص ٧٧.

^(٦) ئەحمەد، که مال مه زهر (دکتور) تێگه يشتني راستي و شوینى له روژنامه
نووسى کوردی دا، به غدا، ١٩٧٨، ل ٢٥٦.

^(٧) جاف، وریا، کاروانی روژنامه گهري کوردی، ههولیر، ١٩٩٨، ل ٨٦.

^(٨) هاوارى کەرکوک (گوڤار) ژماره (٢) ههولیر کانونی يه که می ١٩٩٨، ل ٤٤.

وهكو له پيشهوه و تم سهراچاوهی تریش هه ن كه له سهه ئهم ژمارهیهی گزنگ_ یان نووسیوه. ئیمه تهنیا وهكو نمونه تهنیا له بهر ئهم چهند سهراچاوهیه دا هه لوهسته مان کرد، ئهوهی كه پیویسته لهم پینچ سهراچاوهیه دا پرسیار بکریت، پوژی دهرچوونی گوڤاره کهیه، که له هیچ شوینیکی نه هاتوه، که له فلان پوژدا دهرچووه و بلاوکراوه تهوه، له چ شوینیکیشی نه نووسراوه، که لقی کهرکوک یه کیتی نووسه رانی کورد دهریکرد بیت

٦- بیلوگرافای پوژنامه گهری کوردی^(٩)

گزنگ: گوڤاری یه کیتی نووسه رانی کورد لقی کهرکوک بوو، یه کهم ژماره ی له نیسانی ١٩٧٢ دهرچووه، پاش ده سال و هستان، ژماره (٢) ی له شاخ و سالی ١٩٨٢ دهرچووه، ژمار (١٧) ی له کانونی یه کهمی ١٩٩١ به (١٢٠) لا پهره دهرچووه.

٢- قوئاغی دووم

قوئاغی نهینی گوڤارمکه

کاروانی گوڤاری گزنگ دوا ی ده سال و هستان یه کهم دهستی به دهرکردن کرده وه، به لام ئه مجاره چووه قوئاغی نهینی یه وه له نیو

^(٩) تهنیا، ئیسماعیل، بیلوگرافای رۆژنامه گهری کوردی (١٩٧٥ - ١٩٩٣)

ههولیر، ١٩٩٨، ل ٢٢.

سەنگەرى پېشمەرگەى شوپشى نوێ گەلهکه ماندا چاوی هەلپێناوه،
 زۆر جار ئەویش وەك پېشمەرگە چۆتە جەولەو کهوتۆتە کەمینی
 دوژمنانەوه و گەلیك جاریش پزیم قەسفی کردوو، بەلام ئەمجارە
 هەلگری پەيامی یەکیتی نووسەرانی کوردستان - لقی کەرکوک بوو،
 واتە بە ئاشکرا نووسراوه گوڤاری ئەو یەکیتی یە. نەك وەك ژمارەى
 یەکهەمی تەنیا نووسرايێت. کۆمەڵی نووسەری کورد لە کەرکوک
 دەریدەگەن.

پېشمەکی پێویستە بپرسین بۆ یەکیتی نووسەرانی کوردستان نەك
 یەکیتی نووسەرانی کورد؟ بەپێی بڕیاری ٤٨٤ ی پۆژی ٩/١٠/١٩٦٩
 وەك بڕیاری مافی پۆشنیری بۆ گەلی کورد، پێگادرا یەکیتی
 نووسەرانی کورد پێك بیئت، کە دەقی بڕیارەكە دەلیت (نووسەرانی کورد
 مافی پەواى خۆیانە کە یەکیتیەك بۆ خۆیان پێك بخەن) نیتر بۆ ئەم
 مەبەستە چەند نووسەریکی کورد داوايەکیان پێشکەش کردو وەزارەتی
 ناوخۆش بە گۆیرەى نووسراوی ژمارە ٤٠٥ ی پۆژی ٩/٢/١٩٧٠
 پەرمانەندی لەسەر داوه که دەریبری بەمجۆرە یەکیتی نووسەرانی کورد
 دامەزرا. ئەو یەکیتی یە بەهەر شێوەیەك بیئت توانی مقاوەمەتی
 دەسەلاتی بەعس بکات و پەيامی خۆی بگەیهنێت تا پۆژی ٩/٨/١٩٨٣
 بە گۆیرەى نووسراوی ژمارە ١٧٩٨ بەعس داواى دەکات کە (نقل کافە
 موجوداتکم والتزاماتکم الى الاتحاد المذکور) ئەو هەلۆشانە وەیهی
 یەکیتی نووسەرانی کورد چەند سالیك بوو گیرۆدەى ببوو، بەلام
 مقاومەتی نووسەرانی کورد هەر بەردەوام بوو تا لەژێر فشاردا
 بارەگاکیان پێ داخستن تابەنە بەشیك لە

يەككىتى ئەدىبان و نووسەرانى غىراق، لەسەر ئەم ئەساسە لەنىو سەنگەرى
 پتەوى شوپش نووى گەلەكەماندا نووسەرانى پىشەمەرگە
 لە ۱۹۸۰/۱۲/۵ لىژنەيەكى نامادەکردنيان پىك هيناو جاپى يەككىتى
 نووسەرانى كوردستان^(۱۰) يان دا. ئەوەبوو بۇ زياتر گەياندىنى دەنگيان
 بە پىشەمەرگەو شارەكان بېرياريان دا، گوڤارىكى مەركەزى دەربەكەن
 بەناوى (نووسەرى كوردستان) لەكەكانيش گوڤار بۇ خويان دەربەكەن.
 ئەوەبوو لى كەركوك - گوڤارى (گزنك)^(۱۱) يان دەركرد لەم كاروانەدا،
 گوڤارەكە چۆتە قۇناغىكى ترەو ئەويش قۇناغى نەينىيە. كەتيايە (۱۴)
 ژمارەى لى چاپ و بىلاوبۆتەو. ئەمەو بىجگە لە سى پاشكو،
 بەناوى (گزنكى بچوكان) و پاشكو يەكيش بەناوى (شانو)، دەستەى
 نووسەرانى گوڤارەكە وەكو وەفايەك بۇ ژمارەكەى سالى (۱۹۷۲) لە شاخ
 لە ژمارە (دوو) وە دەستيان پىكردۆتەو و خويان بەدرىژە پىدەرى ئەو
 گوڤارە زانىو وە ئەوتاقە ژمارەيەيان لەير نەكردو و، يەكەم ژمارەى ئەم
 قۇناغەى گزنك كەدەكاتە دووم ژمارە لە سالى ۱۹۸۳ چاپ
 و بىلاو كراو و تەو و تا سالى ۱۹۸۹ بەردەوام بوو و ژمارەكانى بەگشتى
 گەيشتۆتە ژمارە (۱۵).

(۱۰) بۇ زياتر شارەزابوون لەسەر ئەم بابەتە بنۆرە ئەم كىتەبە

- ئەحمەد، نەوزاد عەلى، يەككىتى نووسەرانى كورد يان يەككىتى نووسەرانى
 كوردستان، شەقلاو، ۱۹۹۱ (كاتى خوى بەناوى - گەردوان - بىلاوم كەردۆتەو).

(۱۱) لى هەوليريش گوڤارى "نووسەرى نوئ" يان دەردەكرد بەداخەو

تەنبايەك ژمارەى لى چاپ و بىلاو كرايەو.

گزنڭ-ى دواى راپەرین

راپەرینی گەلەكەمان لە بەھاری ١٩٩١ گەلیك گوتاری تازەى هیڤایە ئاراوە گەلیك كیشەو مەسەلەى خستە دیویكى ترو دەسەلاتى گواستەو بۆ كورد، ئیتر لەسەر ئەم بنەمایە پانتاییەكى تر بۆ بارى پۆژنامەگەرى كوردی چى بوو، گوڤارى "گزنڭ" یش چوو قوناغىكى ترەو و دووژمارەى ترى خستە سەر خەرمانەى ژمارەكانى ترى كەهەلگى ژمارە (١٦) و (١٧) بوون. لەپیشەكى ژمارە (١٦) دا بەناوى وتەى ژمارە لە پەرەگرافىكدا ھاتووە: (پۆژگار تى پەرین و گزنڭ ھات ژمارەىك و دوو زیادیان كرد و ژمارەیان بوو بە (١٥)) ھەر بەو دەستەو نەو دەستای سى ژمارەى ((گزنڭى بچووكان)) و ژمارەىكى تايبەت بە شانۆ دەرچوون و ھەر ژمارەىك لەم ژمارانە بۆ خوێ داستانى كاروانى خەباتى گزنڭى ھاوشانى خەباتى گەل دەگێرنەو... ل ٥) لەسەر رووبەرگى ژمارە (١٦) دا نووسراوە (گزنڭ: گوڤارى یەكیتى نووسەرانی كوردستان لقى كەركوك و لە ئەیلوولى ١٩٩١ چاپ و بڵاو بۆتەو). بەلام لەسەر رووبەرگى ژمارە (١٧) دا نووسراوە (گزنڭ گوڤارى یەكیتى نووسەرانی كورد- لقى كەركوك ٥) كە ئەم ژمارەىك لە كانونى یەكەمى ١٩٩١ چاپ و بڵاو بۆتەو، راستە دواى راپەرین نووسەرانی كورد ھەموویان لە ژێر ئالای یەكیتى نووسەرانی كوردستان کاریان دەكردو ھەر پۆژانى راپەریندا، لەژێر چاودى دەستەى بەرپۆوە بەرى ئەو یەكیتىدا، ھەرشارەو كۆبونەوێ خۆى كرد و دەستەىكى بەرپۆوە بەرى كاتى بۆلقەكانیان ھەلبژارد، یاخود دەست نیشان كرد تاخوێان بۆكۆنگرەى گشتى ئامادەبکەن، ئیتر بۆژمارە (١٦) لەسەرى نووسراوە یەكیتى نووسەرانی كوردستان؟ ژمارە (١٧) یش لەسەرى نووسراوە یەكیتى نووسەرانی كورد؟ كەنە نیوان ئەو دوو ژمارەیدا كۆنگرەى نووسەران بەناوى كۆنگرەى راپەرین لەمانگى ئىشرینی

یه که می ۱۹۹۱ له شارۆچکە ی شه قلاوه به ستر او ناوی یه کیتی نووسهران
کراوه به یه کیتی نووسهرانی کورد.

له کۆتاییدا پێویسته ئه وه بڵیین که "گزنه" له (۱۹۷۲) تا
۱۹۹۱ (۱۷) ژماره ی ئی بۆ بوته وه له دوا ی ژماره (۱۷) هه ش هه یه ده نه گ و
سه دایه که نه که به رده وام بوونی به سه لمینی

بہنشی نسی ایہ م

بېبليۇگرافىيە گۇقارەكە

چەند زانىيارىيەكى تر

بېجگە لەو زانىيارىيەكى لەمەر گۇقارى گزنگ خستمانە روو، پېش چوونە نىو بېبليۇگرافىيە بابەتەكان و بېبليۇگرافىيە ناوەكان، چەند زانىيارىيەكى ترىش دەخەينە روو، تابىنە پالېشتىكى تىر بۇ لىكۆلىنەوئەكەو باشتىر گۇقارەكە روشتىر بېت.

• ھىشتا كاتى ياسايى و وەكو عادەتلىكەش بە بەرى وەماوە ناوە نەينىيەكانى نووسەرانى دوو توى گۇقارەكە ئاشكرا بىكەين، ئەگەر نا ئاشكرا كەردنى ناوەكان ئاسانە.

• ئەو بەرىزانەكى زىاتىر ئەو سەرەوەرەيىيە مەزىنەيان بۇ گۇقارەكە تۆمار كەرد بەرىزان (ھەمەكەرىم عارف، محمد موكرى، ئەھمەد عارف) ن كەبى ئەندازە خەمخورى تەمەنى گۇقارەكەن، بەتايىبەتى لەزەمەنى شاخدا، واتە لە ژمارە (۲ تا ۱۵) ھەر وەھا لە دوو ژمارەكەى دواى راپەرىنىشىدا رۆلىيان بەرچاوە، بەلام ژمارە (يەك) لەژىر چاودىرى بەرىز رەزا شوان دابووە.

• تەنیا ژمارە يەك بەكاغەزى بۆرى رۇژنامە چاپكراوہ
بەلام ژمارەكانى تر ھەموويان كاغەزەكەيان سىپىيەو ئىنجا يان ۸۰
غم ياخود ۷۰ غم.

• وەكو چاپ و چاپخانەو يارمەتيدان، يەكىتىي
نيشتمانىي كوردستان بى ئەندازە يارمەتى گوڤارەكەي داوہ،
بەلام نايىت رۆلى حزبى ديموكراتى كوردستانى ئيران و حزبى
سۆسياليسىتى كوردستان- يش لەيىر بكرى، كەلە رووى مەوادى
چاپەوہ بەگويرەي توانا دريڤيان نەكردوہ.

• تەنیا بەرگى ژمارەيەك دوورەنگە، بەلام ژمارەكانى تر
تەنیا يەك رەنگ بەكارھاتوہ.

• كارە ھونەرييەكان زۆر بەيان ھونەرمەند رەمزي
قوتبەدين كارى تيايا كردوہ، بەتايبەتى ھىلكارى و مۆنتىڤەكانى
ناوہوہ، خەتەكانيش ھەندىك جار خوشنووسى جوانەمەرگ بەكر
حسین نووسیویەتى.

• بەرگ، زۆر بەيان ھونەرمەند رەمزي قوتبەدين ياخود
ھونەرمەندشوان كيشاويەتى.

• لە تايپکردنى بابەتەكاندا زياتر تايپى ئاسايى و
تايپى بى ئىم و برازەر بەكارھاتوہ.

• لەبەر مامەلەي ديكتاتورىيانەو ناديموكراسيانەي
دەسەلاتى بەغدا، زۆر بەي بابەتەكان بەئىمزاى ناوى نەيىتى
بلاوكراونەتەوہ بەتايبەتى ئەوانەي لەشارەكان بابەتيان بۆ دەنارد.

كۆرۈنەرلىك سەبارەت بە گۇۋاھنامە

- ژمارە يەك، ۱۹۷۲، ۸۰ لاپەرە، ۲۱ x ۱۵ سم
لە چاپخانى شىمال - كەركوك چاپكراۋە.
- ژمارە دوو، ئادارى ۱۹۸۳، (۱۰۴) لاپەرە، ۲۱ x ۱۶,۵ سم
سم لە يەككە لە چاپخانى كانى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان
چاپكراۋە.
- ژمارە سى، ئابى ۱۹۸۳، (۹۲) لاپەرە، ۲۱ x ۱۶,۵ سم
سم لە يەككە لە چاپخانى كانى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان
چاپكراۋە.
- ژمارە چوار، ئايارى ۱۹۸۴، (۱۰۴) لاپەرە، ۲۱ x ۱۶,۵ سم
سم لە يەككە لە چاپخانى كانى يەككىتى نىشتىمانى كوردستان
چاپكراۋە.
- ژمارە پىنج، حوزەيرانى ۱۹۸۴، (۱۰۶) لاپەرە، ۱۶,۵ x ۲۱ سم
سم لە يەككە لە چاپخانى كانى يەككىتى نىشتىمانى
كوردستان چاپكراۋە.
- ژمارە شەش، كانونى يەكەمى ۱۹۸۴، (۱۰۴) لاپەرە،
۲۱ x ۱۶,۵ سم، لە چاپخانى شەھىد ئىبراھىم عەزۇ - ى.ن.ك
چاپكراۋە.

- ژماره ټولټول، ټولټولنی دووهمی ۱۹۸۵، (۱۰۴)
- لاپېره، ۱۶،۵ X ۲۱ سم، له چاپخانه‌ی شهید ټیبراهیم عزو-
ی.ن.ک چاپکراوه.
- ژماره هشت، ده‌ستمان نه‌که‌وت.
- ژماره نو، ټولټولنی ۱۹۸۵ (۹۲) لاپېره، ۱۶،۵ X ۲۱
سم، له چاپخانه‌ی شهید ټیبراهیم عزو- ی.ن.ک چاپکراوه.
- ژماره ده، مایسی ۱۹۸۵ (۱۰۰) لاپېره، ۱۶،۵ X ۲۱
سم، له چاپخانه‌ی شهید ټیبراهیم عزو- ی.ن.ک چاپکراوه.
- ژماره یانزده، حوزه‌یرانی ۱۹۸۵، (۱۰۰) لاپېره،
۱۶،۵ X ۲۱ سم، له چاپخانه‌ی شهید عبدالخالق معروف- ی.ن.ک
چاپکراوه.
- ژماره سیانزده، ده‌ستمان نه‌که‌وت.
- ژماره چوارده، ټولټولنی یه‌که‌می ۱۹۸۵، (۱۰۸)
لاپېره، ۱۶،۵ X ۲۱ سم، له چاپخانه‌ی شهید عبدالخالق معروف-
ی.ن.ک چاپکراوه.
- ژماره پانزده، نیسانی ۱۹۸۹، (۱۰۰) لاپېره،
له چاپخانه‌ی شهید عبدالخالق معروف- ی.ن.ک چاپکراوه.
- ژماره شانزده، نه‌یلوی ۱۹۹۱، (۱۱۲) لاپېره، ۱۷ X
۲۱ سم، ناوی چاپخانه‌ی به‌سره‌وه‌نیه.
- ژماره حه‌څده، ټولټولنی یه‌که‌می ۱۹۹۱، (۱۲۰) لاپېره
۱۷ X ۲۰ سم، ناوی چاپخانه‌ی به‌سره‌وه‌نیه.

کورنگراوی چه ند وشه و زاراودیه ک

س: سال

ژ: ژماره

ئا: ئاماده کردن

و: و مرگی پران

ل: لایه پر

سم: سه نتیجه تر

بېبليوگرافىيى بابەتەكان

شيعرى كوردى

۱ -

۱- ئاوابوون، كەرىم دەشتى، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ۸۳ - ۸۴.

ب -

۲- باخى ئەستېرە سوورەكانيان بەخوينى گەشيان ئاودا،
شەھاب عثمان، ژ-۲، ۱۹۸۳ ل ۴۸-۵۰.

۳- بەرزبوونەو، بەكر پشدمرى، ژ- ۱۶، ۱۹۹۱ ل ۱۰۶-۱۰۷.

۴- بروسكە، پۇلا، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ۵۳-۵۴.

۵- بۇ ھەلۈكەي سەكەوتوو، ساير، ژ-۱۵، ۱۹۸۹ ل ۶۷ - ۷۱.

۶- بىرور، شىركۆ بىكەس، ژ- ۱۷، ۱۹۹۱ ل ۸۲.

پ -

۷- پاشەرۇژ، دلاور مەحمود، ژ-۱۲، ۱۹۸۵ ل ۶۱.

۸- پرس، نجىبە ئەحمەد، ژ- ۶، ۱۹۸۴، ۹۱.

۹- پۇيلانە، سەلام، ژ-۱۲، ۱۹۸۵ ل ۶۲-۶۳.

۱۰- پىنج ئەستېرە، سەدوللا پەرۇش، ژ-۳، ۱۹۸۳ ل ۶۵-۶۸.

۱۱- پېنچ خشته کی یه کی بلآونه کراوه ی غالب له سهر غه زه لیکي
صافی، ئه بویه کر شاخی، ژ-۱۴، ۱۹۸۵ ل ۱۰۶-۱۰۸.

-ت-

۱۲- ته قینه وه، که ساس جهباری، ژ-۱۷، ۱۹۹۱ ل ۸۹.

۱۳- توماره یادی پیشمه رگه یه ک، جهوهر کرمانج، ژ-۲، ۱۹۸۳،
۶۷-۶۱ ل.

-ج-

۱۴- چه پکي نیرگن، عبدالله کهریم مه محمود، ژ-۹، ۱۹۸۵ ل ۶۸.

۱۵- چوار دیواری بی سیبهر، عبدالسلام محمد، ژ-۱، ۱۹۷۲،
۲۲-۱۹ ل.

-خ-

۱۶- خه زپانی شاعیر، بی چار، ژ-۱۰، ۱۹۸۵ ل ۵۶-۵۵.

۱۷- خه ونه تاله کان، شیرکو بی کهس، ژ-۱۷، ۱۹۹۱ ل ۸۲.

۱۸- خوری زیندان، دلاور مه محمود، ژ-۴، ۱۹۸۴ ل ۹۴.

۱۹- خوینه باجی سهر کهوتن، ئه حمه د عارف، ژ-۲، ۱۹۸۳،
۹۹-۹۸ ل.

-ح-

۲۰- حبه رهش، په ییمان، ژ-۱۵، ۱۹۸۹ ل ۸۴-۸۰.

-د-

۲۱- داستانا گوندی ژاران، فهوزیه دؤسکی، ژ-۷، ۱۹۸۵ ل ۶۱-

۷۲.

۲۲- داستانی ساتی، ئه بویه کر شاخی، ژ-۱۵، ۱۹۸۹ ل ۷۵-

۷۹.

- ۲۳- داستانی وولاتی ژان، سهلام، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل ۶۲-۶۶.
۲۴- دلۆپی خوین، هاورى س، ژ-۳، ۱۹۸۳، ل ۶۹-۷۱.
۲۵- دل نیایی، خلیل خویناوی، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۷۵.
۲۶- دوو پارچه شیعر، نه جیبه نه حمهه، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۷۹-۸۰.

- ۲۷- دووکۆپله شیعر، عزالدین گهلۆزی، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۱۰۴.
۲۸- دووریت گرهوده مسووتینتی، نه حمهه عارف، ژ-۱۱، ۱۹۸۵، ل ۵۱-۵۳.

- ۲۹- دوورپان، جوامیر، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۸۶-۸۸.
۳۰- دوو هؤنراوه، مهوجود سامان، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل ۱۰۴-۱۰۵.
۳۱- دۆران، جهوههر کرمانج، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل ۹۰-۹۶.
۳۲- دیوی دووهم لهکاسیتی ههنگاو... میژوو، عثمان شهیدا، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۵۹-۶۱.

-ز-

- ۳۳- زهنگی کاروان، حسین امین شارهزوری، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۷۸-۷۹.
۳۴- زهوقیکی کامل نهبوو، ساییر سدیق، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل ۸۷-۸۸.

-س-

- ۳۵- سترانهکا زهلال، ... ژینفدانهکا شیلی، مؤید طیب، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۸۹-۹۲.
۳۶- سروودی دایک، عبدالله کریم محمود، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۷۹-۸۰.

۸۰.

۳۷- سروودی پیشمه‌رگه، په‌روش، ژ-۹، ۱۹۸۵ ل ۵۹-۶۱.

۳۸- سروودی ری‌بواری خه‌بات، ئه‌بویه‌کر شاخی، ژ-۱۰، ۱۹۸۵،

ل ۵۷-۵۹.

۳۹- سروه‌بای رازیکی نامۆ، ژاله‌خان، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل ۷۲.

۴۰- سمتنا تاریا ئه‌قینن، ئه‌حمه‌د قهره‌نی، ژ-۹، ۱۹۸۵ ل ۶۲-

۶۷.

۴۱- سنی دیمه‌نی گه‌روی ئازار، فهرمان نه‌به‌رد، ژ-۱، ۱۹۷۲،

ل ۴۹-۵۰.

۴۲- سنی هۆنراوه، ابوبکر خوشناو، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۱۰۳-۱۰۴.

-ش-

۴۳- شه‌کراوی تال، ک، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل ۷۳-۷۴.

۴۴- شیرین- فخرالدین محی‌الدین، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۹۳-۹۴.

-ق-

۴۵- قوربانی توژی ریگه‌تم ئه‌ی بادی خوش‌مرور، غریب، ژ-۵،

۱۹۸۴ ل ۹۳-۹۷.

-غ-

۴۶- غه‌ره‌سه‌ر، عبدالکریم ده‌شتی، ژ-۷، ۱۹۸۵ ل ۷۴-۷۸.

-ک-

۴۷- کاروانی خه‌بات، شی‌رکۆ کتکه‌یی، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۷۸.

۴۸- که‌رکۆک، محسن ئاواره، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل ۸۵.

۴۹- که کو... دایکامه، سهید، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۹۵-۹۶.

۵۰- که مروقی شهید دهبی، نه محمد عارف، ژ-۱۴، ۱۹۸۵،

ل ۱۰۰-۱۰۳.

۵۱- کچه خرپنه که، هیشام که سنه زانی، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۵۷-۵۸.

۵۲- کسپه، ساییر سدیق، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۱۰۱-۱۰۲.

۵۳- کراسه کی سور، سیامه ند، ژ-۹، ۱۹۸۵، ل ۵۱-۵۵.

۵۴- کوپی چیا، دلوفان، ژ-۱۲، ۱۹۸۵، ل ۶۴.

۵۵- کوچ، پهیمان، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۱۰۰-۱۰۲.

۵۶- ک، نه نومر شاکه لی، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۳۸-۳۹.

-ک-

۵۷- که له گورگ، دلاوهر مه حمود، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۹۸-۹۹.

۵۸- گورانی یه کی داواکراو، جوامیر، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۸۹-۹۲.

۵۹- گوله گونم، شیرو، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۸۱.

۶۰- گولی ناشتی، میدی، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۹۵-۹۷.

۶۱- له سیبهری گابهر دیکدا، ساییر، ژ-۱۱، ۱۹۸۵، ل ۴۹-۵۰.

-م-

۶۲- مائناوایی، پیرو، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۷۷-۷۸.

۶۳- مالوچکه، نه بوبه کر شاخی، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۱۰۵.

۶۴- مه دالیا، دلاوهر مه حمود، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۹۲.

۶۵- مهرگی غرور، فهرهاد پیربال، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۹۷-۱۰۱.

۶۶- مهرگی ناوهخت، دلشاد احمد قاسم، ژ-۱۱، ۱۹۸۵، ل ۵۴-۵۵.

۵۷

۶۷- مهری، نه محمد عارف، ژ-۹، ۱۹۸۵، ل ۵۶-۵۸.

٦٨- مشك و پشيله، بۇ مىندالان، مەلا ھىمىرەسىپانى، ژ-١٠، ١٩٨٥، ج ٧١.

-ن-

٦٩- نەم بىنيوۋە دەيناسم، ھىوارەش، ژ-١٠، ١٩٨٥، ج ٧٦-٧٧.

٧٠- نەورۇز، قابۇلۋىھكى نادىار، سەپان، ژ-٣، ١٩٨٣، ج ٧٢-٧٣.

٧١- نمونەيەك لە ھۇنراۋەى كلاسكى، شىخ رەۋف خانەقا، ژ-١، ١٩٧٢، ج ٢٥-٢٦.

٧٢- نۇتا نەنۋوسىراۋەكان، دلشاد بەرزىجى، ژ-١٦، ١٩٩١، ج ١٠٨-١٠٩.

-ھ-

٧٣- ھەژار ىنو... رىكى ب بىنن، خەلىل دھۆكى، ژ-١٢، ١٩٨٥، ج ٥٧.

٧٤- ھەنگاۋى ئاگرىن، ئىسماعىل رۇژبەيانى، ژ-١، ١٩٧٢، ج ٧٥.

٧٥- ھەلۇ، ئەبۇبەكر عەلى، ژ-١٦، ١٩٩١، ج ١٠٣.

٧٦- ھەلۇ، ژالەخان، ژ-١٢، ١٩٨٥، ج ٥٨-٦٠.

٧٧- ھەناسەت بۇنى كويىستانى ئى دى، ژالەخان، ژ-١١، ١٩٨٥، ج ٥٨-٦٠.

٧٨- ھىلانە، پىرۇت، ژ-٣، ١٩٨٣، ج ٦٢-٦٤.

٧٩- ھىلانە، سەداللە پەرۇش، ژ-١٠، ١٩٨٥، ج ٥٢.

-و-

۸۰- وہ لاميكي كورت، كاروان، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل۹۳.

۸۱- ويڻهي نيان، دلشاد عمر كاكي، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل۸۷-۸۸.

شيعري و مرگيردراو

-۵-

۸۲- دوو هوڻراوه، فاضل عزاوي، و: نازاد نه حمده، ژ-۱۱،

۱۹۸۵ ل۶۱.

-۶-

۸۳- چهند نامه يهك بو تاراتا بابو، نازم حيكمت، و: كوڻستان

حسين كريم، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل۴۵-۸۱.

-۴-

۸۴- مائئاوايي، فاضل عزاوي، و: نازاد نه حمده، ژ-۲، ۱۹۸۳

ل۱۰۰.

وتارو ليكولڻه و مورخه.

-۱-

۸۵- ٽاكوب ٽاكوبيان شاعري چوساوه كان، عوسمان ده شتي،

ژ-۶، ۱۹۸۴.

۸۶- ٿامانجي ٿهده بيت، م. گوركي، و: پاڪزاد، ژ-۹، ۱۹۸۵،

ل۶۹-۹۲.

- ۸۷- ئەپسىرلايەت لە چىرۆكى نامۇدا، ئا: ھەمەكەرىم عارف،
 ۵-، ۱۹۸۴ ج ۱۶-۲۸.
- ۸۸- ئەدەب و ھونەر لەجەنگى رزگارى نىشتىمانى دا، ھەمەكەرىم
 عارف، ۶-، ۱۹۸۴ ج ۲۹-۳۳.
- ۸۹- ئىستاتىكا لەروانگەي لىنىزمەو، ھەلگورد، ۵-، ۱۹۸۴.
- ۹۰- ئوسمان سەبرى كورتەي ژيانى و نموونەي شىعەرى، ھۆزان
 سپىرىزى، ۱۲-، ۱۹۸۵ ج ۱۶-۲۵.
- ب-
- ۹۱- بارى ئىستاي ھونەرى تەشكىلى لەكوردستاندا، باوان، ۵-،
 ۱۹۸۴ ج ۱-۱۵.
- ۹۲- بەسەرھاتى سەعيد و سەعدون، ھەمەكەرىم عارف، ۱۱-،
 ۱۹۸۵ ج ۷۴-۱۰۰.
- ۹۳- بژى مروۇف، عبدالعزىز خانەقا، ۱-، ۱۹۷۲ ج ۵۱-۵۶.
- ۹۴- بىر ئاتىنايەكان سالروژا قەخت بوونا ھۆزانقانى كورد جەگەر
 خوین نە، ھۆزان سپىرىزى، ۱۴-، ۱۹۸۵ ج ۳۲-۴۴.
- ۹۵- بىناي پىكەينەرى داوەتى كۆچەريان، عطا فايق، ۱۷-،
 ۱۹۹۱ ج ۴۰-۵۱.
- ۹۶- بۆتانى و دىستان، سەعيد دىرەشى، ۷-، ۱۹۸۵ ج ۶-۱۶.
- ۹۷- پەيوەندى ئەدەب و سىياسەت، قادىر عەلى، ۳-، ۱۹۸۳ ج
 ۳۲-۳۶.
- ۹۸- پشووئەكى رەخنە لە ئامىزى چىرۆكى (ناو) دا، رەووف
 عوسمان، ۱۷-، ۱۹۹۱ ج ۲۰-۲۵.

۹۹- پيشانگايه كى ناوشاخ و چهند سهرنجيك، سيوه، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۲۳-۲۶.

۱۰۰- پيتى لامى قهلهو و لامى لهې، طاهر صادق، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۵-۸.

-ت-

۱۰۱- تابلوم خويندهوه، حه مهكهريم عارف، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۳۱-۴۱.

۱۰۲- تيگه يشتى ئه ده بى ره سهن، تهوا، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۳-۳۴.
۱۰۳- توانه وهى زمان له رومانى "توانه وه" دا، نه حمهد سلام، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل ۶-۱۴.

-ج-

۱۰۴- جولانه وه له هونه رى ميژوودا، عبدالله سهراج، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۶۹-۷۴.

-چ-

۱۰۵- چاوخشانىك به فيلمى يولدا له گهل كوست گه قراس، و/رهوهز، ژ-۱۲، ۱۹۸۵، ل ۴-۱۵.

۱۰۶- چاوپيكه وتنيك له گهل بهرپوه بهرى شانوى كوردى له شارى تفليس دا مراد ئوسوچاوري، نازاد جلال، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل ۲۲-۳۰.

۱۰۷- چهك و پينوس، فؤاد طاهر صادق، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۲۳-۲۴.

۱۰۸- چهند تيبينى و رايهك ده باره رى سهره تايه كى كورت له ميژووى ئه ده بى دا، هاشم كوچانى، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۶۸-۷۶.

۱۰۹- چهند ديريك له باره رى ره خنه رى ويژه رى سهردهم، عوسمان خوشناو، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۹-۱۵.

- ۱۱۰- چیرنیفسکی ۱۸۲۸-۱۸۸۹، ھەمەكەرىم عارف، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل۱۲-۲۱.
- ۱۱۱- چىن ياي شاعىرى شوپشگىرى گەلى چىن، كاردۇ، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل۸۵-۸۹.
- ۵-
- ۱۱۲- دەنگ و دەنگدانەو، س. پەرۇش، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل۹۸-۱۰۱.
- ۱۱۳- دەربارەى رۇشنىبرى پۇلىتارىيا، ھەلگورد، ژ-۳، ۱۹۸۳، ل۲۸-۳۱.
- ۱۱۴- دواشەوى لۇركا، ئازاد ھەورامى، ژ-، ۱۹۸۳، ل۵-۲۲.
- ۱۱۵- دوو بۇچوون لە پەراوئىزى يەك ھەلوئىستدا، ئەرسۇ، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل۴۰-۴۷.
- ۱۱۶- دورووى يەك نامە، م. شەمىران، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل۷۳-۷۵.
- ۶-
- ۱۱۷- رۇناھىيەك لەسەر سترانا سىياسىياكوردى، خىلىلى جىندى، ژ-۳، ۱۹۸۳، ل۵-۱۹.
- ۱۱۸- رىپۇرتاژى گزىنگ لەگەل پزىشكانى بى سنوور (MSF)، ژ- ۱۷، ۱۹۹۱، ل۹۹-۱۰۱.
- ۷-
- ۱۱۹- ژيانى جاك لندن (۱۸۷۶-۱۹۱۶) ھىژ، ژ-۲، ۱۹۸۲، ل۹۰-۹۷.

-س-

۱۲۰- سەئید نەورەسى، فاروق رەسول يەحيا، ژ-۱۷، ۱۹۹۱.

ل ۱۵-۱۹.

۱۲۱- ساندرو پیتوفى ژيانى و شيعرى، ئەبوبەكر خوشناو، ژ-۴،

۱۹۸۴ ل ۴۵-۵۳.

۱۲۲- سيجرى شانۇ، دلاور قەرەداغى، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۴۲-۴۶.

-ش-

۱۲۳- شانۇى شوپش لاي رۇمان پۇلان، هاشم حمادى، و:

ئەحمەد عارف، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۵-۱۹.

۱۲۴- شۇربوونەو بەناخى كۆمەلە شيعرى ژواندا، حمە سەئید

حسن، ژ-۴، ۱۹۸۴ ل ۳۵-۴۸.

-ك-

۱۲۵- كاك دلاور، خليل دھوكى، ژ-۲، ۱۹۸۲، ل ۵۸-۶۰.

۱۲۶- كورتەيەك لەژيان نامەى يەلمازگۇناى، و: رەومز، ژ-۱۱،

۱۹۸۵، ل ۲۷-۳۳.

۱۲۷- كورتەيەك لە ژيانى لۆرنس و بېرى لەشيعرەكانى، و/ رەومز،

ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۲۴-۲۹.

-ل-

۱۲۸- لۆركاوشانۇيا ليكرىيا ميللى، پيرس، ژ-۱۱، ۱۹۸۵،

ل ۴۶-۲۶.

-ن-

۱۲۹- كۆلن ولسن و رۇمانى فەلسەفى، و: عطا فايق، ژ-۱۶،
۱۹۹۱، ج ۹-۳۱.

-گ-

۱۳۰- گۆگۈل نووسەرى رىئالىست، جمال مىرصادى، ژ-۳،
۱۹۸۳، ج ۲۱-۲۷.

-ن-

۱۳۱- نامەيەك، فەرھاد سەنگاۋى، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ج ۸۴، ۸۵.

۱۳۲- نووسەرى پرۇلىتارى كىيە؟ م. گۆركى، و: رەۋەز، ژ-۷،
۱۹۸۵، ج ۱۷-۲۱.

۱۳۳- نوېشكىك لەمەر مەلا جەسەنى كۆيۈرەكانى، دىلۇقان، ژ-۱۰،
۱۹۸۵، ج ۲۰-۲۳.

۱۳۴- نۇبىل و گابرىل گارسىياماركىز، ئاراسىن، ژ-۲، ۱۹۸۳،
ج ۱۰۱-۱۰۲.

-ھ-

۱۳۵- ھەژارى زمانى كوردى، عبدالله نجم الدين، ژ-۱، ۱۹۷۲،
ج ۲۷-۲۸.

۱۳۶- ھەندى لەشيعرەكانى شەھىد فاتىح، ھەلكەوت، ژ-۱۰،
۱۹۸۵، ج ۹۰-۱۰۰.

۱۳۷- ھۆشيارى لەچىرۈكى نامۇدا، ھىژا، ژ-۹، ۱۹۸۵، ج ۴-۱۳.

۱۳۸- ھۆزانىن جگەرخوين و خەباتا شۇرپىگىز، مەتىن، ژ-۱۴،
۱۹۸۵، ج ۴-۱۱.

-و-

۱۳۹- وون بوون يان گيرخواردن له ته و مړه يه كي شيعري دا، ميريوان
وريا قانع، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل ۹۱-۹۸.

چيرۆك و شانۆي كوردی

-۱-

۱۴۰- ئالا جهژن ناكا (چيرۆك بۆ مندا لان) هه قال كوستانى، ژ-
۷، ۱۹۸۵ ل ۸۲-۹۵.

۱۴۱- ئەو چيرۆكه ي ته و او نابى، نازاد هه مه وه ندى، ژ-۱۶، ۱۹۹۱
ل ۸۰-۸۷.

۱۴۲- ئەو كانى يه ي وون بوو، عه بدوللا سهراج، ژ-۱۷، ۱۹۹۱،
ل ۶۳-۶۶.

۱۴۳- ئيقا، اسهنگس، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۶۳-۹۴.

۱۴۴- ئى چى يه، حه مه كى ريم عارف، ژ-۹، ۱۹۸۵، ل ۳۹-۴۹.

-ب-

۱۴۵- به ره و چيا، ريبيوار، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۹۷-۱۰۲.

۱۴۶- به سه ره اتى تازى بۆر، گوڤه مند، ژ-۳، ۱۹۸۳، ل ۵۱-۶۰.

۱۴۷- به شدار، ...، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل ۸۲-۸۴.

۱۴۸- به فروئاگر، عوسمان شكور، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل ۷۶-۷۷.

۱۱۴۹- بۆبى ساتس، هه لكه وت، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۸۶-۸۹.

۱۵۰- بيره وه رى، م.ش، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ...

-پ-

۱۵۱- پۆستهره چيرۆك، موكرى، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۵۱-۵۷.

۱۵۲- پۆستهره چيرۆك، م.ش.ك، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل ۸۵-۸۹.

-ت-

۱۵۳- تابلۆ، بهكر حسن، ژ-۱۶، ۱۹۹۱ ل ۵۸-۶۹.

۱۵۴- تۆمار، ژوان، ژ-۱۵، ۱۹۸۹ ل ۸۶.

چ-

۱۵۵- چەپكە يادگارى، حمە تال، ژ-۶، ۱۹۸۴ ل ۶۹-۷۴.

خ-

۱۵۶- خالە حمە، رىبوار، ژ-۱۲، ۱۹۸۵ ل ۱۷-۳۲.

۱۵۷- خۇپيشاندان، رىبوار عبدالله، ژ-۱۲، ۱۹۸۵ ل ۳۹-۴۰.

د-

۱۵۸- دادگا، سەگرە، ژ-۶، ۱۹۸۴ ل ۴۲-۵۲.

۱۵۹- داوهرىيەكى نەينى، حمەكەرىم عارف، ژ-۷، ۱۹۸۵ ل ۵۱-

۵۸.

۱۶۰- دوانى مرقۇئىكى ئاسايى لەشارىكى ئائىسايى دا، دكتور

رىبان، ژ-۲، ۱۹۸۳ ل ۷۹-۸۹.

۱۶۱- ديارى دايك، حمەكەرىم عارف، ژ-۳، ۱۹۸۳ ل ۳۷-۴۹.

ر-

۱۶۲- رەورەو، نەجىب گەرميانى، ژ-۱۷، ۱۹۹۱ ل ۶۷-۷۱.

ز-

۱۶۳- زامەكان سارىژ دەبن، پشتىوان، ژ-۴، ۱۹۸۴ ل ۶۵-۷۱.

ژ-

۱۶۴- ژىلەمۇ، باين، ۶-، ۱۹۸۴ ل ۶۱-۶۸.

س-

۱۶۵- سەردانى سەرۆك، فاضل كەرىم، ژ-۹، ۱۹۸۵ ل ۱۴-۳۳.

۱۶۶- سبهي بزه له دايك دهبي، هوښمه‌ند، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۸۲-

۸۵.

۱۶۷- ۳ x ۴، ره‌فيق فاي‌ه‌ق، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل ۸۱.

-ش-

۱۶۸- شالوي رق، ئالان، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۴۱-۴۴.

۱۶۹- فريشته، ره‌ووف بيگهر، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۴۷-۴۷.

-ک-

۱۷۰- کاره‌سات، جواد شفيق نجم، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۱۰۲-۱۰۳.

۱۷۱- که‌سيکي دي، جليل کاکه وه‌يس، ژ-۱۷، ۱۹۸۴، ل ۵۲-

۵۷.

۱۷۲- که‌خه‌م...! گوڤه‌ند، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۸۴-۸۸.

۱۷۳- که‌وده‌ري، ري‌زان، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۵۳-۶۰.

۱۷۴- که‌ويستم بيم به...! همه‌که‌ريم عارف، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل ۲۷-

۳۷.

۱۷۵- کرمي داري ژداري‌يه، فرات جه‌وه‌ري، خليل ده‌وکي ژپيتي

لاتيني څه گواستيه، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۲-۳۲.

۱۷۶- کوشکي سور، همه‌زياد، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل ۷۰-۷۹.

۱۷۷- کولاره، گوڤه‌ند، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۸۹-۹۲.

-گ-

۱۷۸- گه‌رانه‌وه-هي‌ژا، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل ۳۴-۴۰.

۱۷۹- گورگ و ئازادي، فه‌ريد نه‌سه‌سهر، ژ-۱۵، ۱۹۸۹،

۱۸۰- گولي نيو دېک، شه‌هيد فه‌ره‌يدون جواد شفيق نجم، ژ-۱۰،

۱۹۸۵، ل ۸۱-۸۳.

۱۸۱- گۆپ، حمەكەرىم عارف، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۳۰-۳۷.

-ل-

۱۸۲- لەپریاسکەیهکی ون بوودا، عبدالقادر کەسنەزانی، ژ-۱،

۱۹۷۲ ل ۱۶-۱۸.

۱۸۳- لەمنداڵانی دایکم دا، محمد امین احمد، ژ-۱۷، ۱۹۹۱،

ل ۵۸-۶۲.

-م-

۱۸۴- ماینهوه یانزه، م.ش، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل ۳۸-۴۰.

۱۸۵- مەرگیکی مەزن، ئەحمەد عارف، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۷۸-۸۱.

۱۸۶- مردن و نیڤرگس، عوسمان شەیدا، ژ-۵، ۱۹۸۴ ل ۶۵-۶۸.

۱۸۷- مۆتەکە، موکری، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل ۵۴-۵۸.

-ن-

۱۸۸- نارنجۆک، م.ش، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۳۹-۴۱.

۱۸۹- ناو، عارف، ژ-۱۶، ۱۹۹۱ ل ۸۸-۹۷.

۱۹۰- نەقابە، هەلکەوت، ژ-۱۱، ۱۹۸۵، ل ۳۴-۴۱.

۱۹۱- نۆما، ژوان، ژ-۱۵، ۱۹۸۹.

-ه-

۱۹۲- هەلۆکانی گەرمیان، ئەورەحمانی وەستا سەمایل، ژ-۱۵،

۱۹۸۹ ل ۸۱.

۱۹۳- هەلۆیست، حەیران، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۷۵-۷۷.

۱۹۴- هەناسەیی تەم، ئاکۆ کەرىم معروف، ژ-۱۷، ۱۹۹۱ ل ۷۲-۸۰.

شانۆو چيرونكى و مرگيردراو

-ب-

۱۹۵- بهدوى شاعيره كان، جليل القيسى، و: حمه كهريم عارف، ژ-
۱۲، ۱۹۸۵ ل ۷۳-۸۹.

۱۹۶- به قال و تووتى، صبحى مهدي، و: حمه رهووف، ژ-۱۵،
۱۹۸۹، ل ۹۰-۹۲.

۱۹۷- پشيله يهكى خوش بهخت، عزيز نه سين، و: جمال، ژ-۱۱،
۱۹۸۵ ل ۴۲-۴۸.

۱۹۸- پوليسى هه لاتوو، ئىستيفان زمايچ، و: ب. شه ميران، ژ-
۱۲، ۱۹۸۵ ل ۴۴-۵۶.

۱۹۹- پيرى ژن، ده بليو. بى. يتس، و: تيشكو، ژ-۳، ۱۹۸۳
ل ۷۴-۹۱.

-ج-

۲۰۰- جاشكه ره شه بچكولانه كه م، پادرياك ئكانير، و: ره وهن، ژ-
۴، ۱۹۸۴ ل ۵۹-۶۴.

-خ-

۲۰۱- خه مه كانى ها ولا تيه كى بى ناو نيشان، السيد حافظ، و:
ئه حمه د عارف، ژ-۱۲، ۱۹۸۵ ل ۳۷-۳۸.

-د-

۲۰۲- دايك و فەرزەندە، م. گۆرگى، و: ھىژا، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل ۴۱-

.۵۰

۲۰۳- دلى داگىرساوى دانكۆ، م. گۆرگى، و: ئەحمەد عارف، ژ-۵،

۱۹۸۴، ل ۴۱-۶۴.

۲۰۴- دواوانە، ئەلفۇنس دودى، و: ح. ع. و، ژ-۱۰، ۱۹۸۵،

ل ۴۵-۵۱.

۲۰۵- دوو چىرۆكى يەلماز گۆناى بۇ مىندالان، و: گۆقەند، ژ-۱۲،

۱۹۸۵، ل ۶۵-۷۲.

-س-

۲۰۶- سى پارووى چەور، صېحى مەدى، و: ھەمە رەووف، ژ-

۱۵، ۱۹۸۹، ل ۹۰-۹۲.

۲۰۷- سى چىرۆكى يەلماز گۆناى بۆمىندالان، و: گۆقەند، ژ-۱۰،

۱۹۸۵، ل ۷۰.

۲۰۸- سى چىرۆكى يەلماز گۆناى بۆمىندالان، و: گۆقەند، ژ-۱۱،

۱۹۸۵، ل ۶۵-۷۳.

-ش-

۲۰۹- شكانى خۇخۇر، ەزىز نەسىن، و: نەبەن، ژ-۱۲، ۱۹۸۵،

ل ۴۱-۴۳.

-ك-

۲۱۰- كىتىب، منصور ياقوتى، و: ھىژا، ژ-۳، ۱۹۸۳، ل ۵۰-۵۷.

۲۱۱- كورتە مېژوويەكى ژوورەكەم، بىزىگى علوى، و: گۆقەند، ژ-۴،

۱۹۸۴، ل ۷۲-۸۱.

-گ-

۲۱۲- گهره‌ترین پاشای جیهان و میشلو، عزیز نه‌سین، و:
سیپان، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل ۳۰-۳۸.

-ل-

۲۱۳- لهریگای گهرانه‌وه‌دا، عدنان الداقوق، و: ئەحمەد عارف، ژ-
۷، ۱۹۸۵، ل ۳۳-۴۰.

-م-

۲۱۴- مانگ و ماسیه بچکۆله‌کان، د. محجوب عمر، و: هه‌وران، ژ-
۷، ۱۹۸۵، ل ۸۶-۸۸.

۲۱۵- ماین، توفیق فیاض، و: هیدی، ژ-۹، ۱۹۸۵، ل ۳۴-۳۸.

۲۱۶- مەكسیكی، جاك لندن، و: صمەدی حاجی، ژ-۵، ۱۹۸۵،
ل ۶۹-۸۳.

۲۱۷- مروقی نهر، دی. ئیچ، لۆره‌نس، و: ره‌وه‌ن، ژ-۶، ۱۹۸۴،
ل ۸۲-۹۰.

۲۱۸- مشکانی خوخور، عزیز نه‌سین، و: نه‌به‌ن، ژ-۱۲، ۱۹۸۵،
ل ۴۱-۴۳.

-ن-

۲۱۹- ناوکه هه‌لۆژه، صبحی مه‌دی، و: ئەحمەد عارف، ژ-۳،
۱۹۸۳، ل ۶۱.

وتەى ژمارمۇ ھەندىك نووسىنى تر.

-ب-

۲۲۰- بىرھەمى شىعەرى شەھىد عبدالسلام عبدالرزاق، ژ-۱۲، ۱۹۸۵، ل. ۹۰-۹۱.

۲۲۱- بىرھەمى لاوان، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل. ۹۰-۹۶.

۲۲۲- بەلاغى خىتابى، دەستەى بىرئوبەر، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل. ۱۱۰-۱۱۲.

۲۲۳- بۇنى بارىزەى كوستان لە پرچت دى، دلۇقان، ژ-۱۱، ۱۹۸۵

-پ-

۲۲۴- پۇستەى گزنگ، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل. ۱۰۳-۱۰۴.

۲۲۵- پۇستەى گزنگ، ژ-۱۲، ۱۹۸۵، ل. ۹۲-۹۵.

۲۲۶- پۇستەى خوینەران، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل. ۹۷-۱۰۰.

۲۲۷- پىشدهستى، شوان، ژ-۱، ۱۹۷۲، ل. ۳-۴.

-ج-

۲۲۸- جگەر خوین ژى مائىناقايى ل مەكر، گزنگ، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل. ۱۰۴.

-چ-

۲۲۹- چىپەيەك لەبى دەنگى دا، گەلاويژ جەبارى، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل. ۹۰.

۲۳۰- سەمايەكى بى ناوينشان، سىنارىو، حسين مىسرى، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل. ۹۸-۱۰۰.

-ن-

۲۳۱- کۆستیکی گران، کۆچی یه لمان گۆنای، گزنگ، ژ-۶،
۱۹۸۴، ل-۱۰۴.

-ل-

۲۳۲- له گه ل شاعیری گهره ی کورد شیرکو بیكه س، ئا: ئازاد
هممه وه ندی، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل-۱۰۲-۱۰۴.

-و-

- ۲۳۳- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۲، ۱۹۸۳، ل-۳.
۲۳۴- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۳، ۱۹۸۴، ل-۳-۴.
۲۳۵- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۴، ۱۹۸۴، ل-۱-۲.
۲۳۶- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۵، ۱۹۸۴، ل-۳-۴.
۲۳۷- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۶، ۱۹۸۴، ل-۵-۶.
۲۳۸- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۷، ۱۹۸۵، ل-۵.
۲۳۹- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۹، ۱۹۸۵، ل-۳.
۲۴۰- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۱۰، ۱۹۸۵، ل-۳-۴.
۲۴۱- وته ی ژماره، دهسته ی نوو، ان، ژ-۱۱، ۱۹۸۵، ل-۳.
۲۴۲- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۱۲، ۱۹۸۵، ل-۲-۳.
۲۴۳- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۱۴، ۱۹۸۵، ل-۲-۳.
۲۴۴- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۱۵، ۱۹۸۹، ل-۳-۴.
۲۴۵- وته ی ژماره، دهسته ی بهرپوه بهر، ژ-۱۶، ۱۹۹۱، ل-۳-۸.
۲۴۶- وته ی ژماره، دهسته ی نووسهران، ژ-۱۷، ۱۹۹۱، ل-۳-۵.

له ژماره (۱۷) دا، گوڤاره که چه ند بابه تیکی به زمانی عه ره بی
له خووه گرتسووه، ئیمه ش و امان به باش زانی، که له سهر نیویکی
تایبه تیدا بیانوو سینوه.

-۱-

۲۴۷- اصغر، احمر، اخضر، ازرق، لطیف حامد، ت: بمو غریب،
ع- ۱۷، ۱۹۹۱، ص ۱۱۶-۱۱۸.

۲۴۸- الفلاحون فی ساری باغچه يتحدثون عن یشار کمال. ت:
قسم العربی، ع- ۱۷، ۱۹۹۱، ص ۱۱۲-۱۱۵.

-ب-

۲۴۹- برخنة الشاعر المبدع وقاطیره، محمد امین احمد، ع- ۱۷،
۱۹۹۱، ص ۱۱۰-۱۱۱.

-د-

۲۵۰- دعوة الى رفض الفوضى، دعوة الى الانفتاح، عبدالله طاهر
البرزنجی، ع- ۱۷، ۱۹۹۱، ص ۱۰۵-۱۰۹.

-ق-

۲۵۱- قطرتان شعريتان، لطیف هلمت، ت: حمید ریبوار، ع- ۱۷،
۱۹۹۱، ص ۱۱۹.

-م-

۲۵۲- من ادب الاطفال، احمد عارف، ع- ۱۷، ۱۹۹۱، ص ۱۲۰.

پيڻيگي ايتي تاريخي

-1-

- نارسن، ۱۳۴.
- نازاد نه محمد، ۸۲-۸۴.
- نازاد همهمندي، ۱۴۱، ۲۳۲.
- نازاد جهلال، ۱۰۶.
- نازاد همورامي، ۱۱۴.
- ناکوب ناکوبيان، ۸۵.
- ناکو کريم معروف، ۱۹۴.
- نالان، ۱۶۸.
- نهبيوکر خوشناو، ۴۲-۱۲۱.
- نهبيوکر شاخي، ۱۱، ۲۲، ۳۸، ۶۳.
- نهبيوکر عهلي، ۷۵.
- نه محمد قمرهني، ۴۰.
- نه محمد سهلام، ۱۰۳.
- نه محمد عارف، ۱۹، ۲۸، ۵۰، ۶۷، ۱۲۳، ۱۸۵، ۴۰۱.
- ۲۰۲، ۲۱۹، ۲۱۳، ۲۵۲.
- نهرسو، ۱۱۵.
- السيد حافظ، ۲۰۱.

- ۱. سەنگەر، ۱۴۳.
- ئەنۋەر شاگەلى، ۵۶.
- ئەۋرەجمانى ۋەستى سىمايل، ۱۹۲.
- ئىسماعىل رۇژ بەيىنى، ۷۴.

-ب-

- باۋان، ۹۱.
- بايز، ۱۶۴.
- بەكر پىشدمرى، ۳.
- ب-شەمىران، ۱۹۸.
- بەكر حەسەن، ۱۵۳.
- بەمۇ غەرىب، ۲۴۷.
- بىزىگىلى، ۲۱۱.
- بىن چار، ۱۶.

-ت-

- تەۋار، ۱۰۲.
- تۇقىق فىياز، ۲۱۵.
- تىشكۆ، ۱۹۹.

-پ-

- پادىرياك ئوكانىير، ۲۰۰.
- پاكزاد، ۸۶.
- پەروش، ۳۷.
- پەيمان، ۵۵، ۲۰.
- پۇلا، ۴.

- پیروٽ، ۶۲، ۷۸.

- پيرس، ۱۲۸.

- پشتيوان، ۱۶۳.

ج

- جاك لندن، ۲۱۶.

- جهمال، ۱۹۷.

- جهمال مير صادق، ۱۳۰.

- جهليل ڪاڪوهيس، ۱۷۱.

- جهليل قهيسي، ۱۹۵.

- جهواد شفيق نهجم، ۱۷۰، ۱۸۰.

- جهوهمر ڪرمانج، ۱۳، ۳۱.

- جگر خوين، ۹۴، ۲۲۸.

- جوامير، ۲۹، ۵۸.

ح

- حهه رهئوف، ۱۹۶، ۲۰۶.

- حههتال، ۱۵۵.

- حهه سهعيد حههن، ۱۲۴.

- حههڪريم عارف، ۸۷، ۸۸، ۹۲، ۱۰۱، ۱۱۰، ۱۴۴.

۱۵۹، ۱۶۱، ۱۷۴، ۱۸۱، ۱۹۵، ۲۰۳.

- حهه زياد، ۱۷۶.

- حهמיד ريبوار، ۲۵۱.

- حهيران، ۱۹۳.

- حسين امين شارهزوري، ۳۳.

- حسین میسری، ۲۳۰.

- ح.ع.و، ۲۰۴.

-خ-

- خه لیلی جندی، ۱۱۷.

- خه لیل خویناوی، ۲۵.

- خه لیل دهوکی، ۷۳، ۱۲۵.

-ج-

- چین یای، ۱۱۱.

- چیرنیفسکی، ۱۱۰.

-د-

- ده بلیو. بی. یتس، ۱۹۹.

- دکتور ریپاز، ۱۶۰.

- دلاوهر قهره داغی، ۱۲۱.

- دلاوهر مه حمود، ۷، ۱۸، ۵۷، ۶۴.

- دلشاد احمد قادر، ۶۶.

- دلشاد عومهر کاکي، ۸۱.

- دلشاد بهرزنجی، ۲۱.

- دلوغان، ۱۲۳، ۲۲۳.

- دی نیچ، لوره نس، ۲۱۷.

-ر-

- رهئوف بیگمرد، ۱۶۹.

- رهئوف عوسمان، ۹۸.

- رهزا شوان، ۱۹۸.

- ره‌فېق فايه‌ق، ۱۶۷.
- ره‌وېز، ۱۰۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۲، ۲۰۰، ۲۱۷.
- رومان رولان، ۱۲۳.
- رېزان، ۱۷۲.
- رېبوار، ۱۴۵، ۱۵۶.
- رېبوار عېبدوللا، ۱۵۶.

- ژ -

- ژاله خان، ۳۹، ۷۶، ۷۶.
- ژوان، ۱۵۴، ۱۹۱.

- س -

- سايب، ۶۱، ۵.
- سايب سديق، ۳۴، ۵۲.
- ساندرېو بېتوفى، ۱۲۱.
- سه‌پان، ۷۰.
- س. پېرېوش، ۱۱۲.
- سه‌عيد دېرېشى، ۹۶.
- سه‌عيد نه‌وره‌سې، ۱۲۰.
- سه‌عدوللا پېرېوش، ۱۰، ۷۹.
- سه‌گرمه، ۱۵۸.
- سه‌لام، ۹، ۲۲.
- سي‌وه، ۹۹.
- سيامه‌ند، ۵۳.
- سپان، ۲۱۲.

-ش-

- شه هاب عوسمان، ۲.
- شیرکو کتکھی، ۴۷.
- شیرکو بیگهس، ۶، ۱۷، ۲۲۳.
- شیخ رهئوف خانهقا، ۷۱.
- شیرو، ۵۹.

-ص-

- صافی، ۱۱.
- صبحی مهندي، ۱۹۶، ۲۰۶، ۲۱۹.
- صمدي حاجی، ۲۱۶.

-ط-

طاهر صادق، ۹۹

-ع-

- عارف، ۱۸۹.
- عزیز نهسین، ۱۹۷، ۲۰۹، ۲۱۲، ۲۱۸.
- عبدالله طاهر البرزنجی، ۲۵۰.
- عبدالله سهراب، ۱۰۴، ۱۴۲.
- عبدالله نجم الدین، ۱۳۵.
- عبدالله کهریم مهحمود، ۱۴، ۳۶.
- عبدالقادر کهسنهزانی، ۱۸۲.
- عبدالسلام عبدالرزاق، ۲۲۰.
- عبدالعزيز خانهقا، ۹۱.
- عبدالسلام محمد، ۱۵.

- عبدالکريم دهشتی، ۴۶.
- عزالدین کهلوزی، ۲۷.
- عدنان الداعوق، ۲۱۳.
- عوسمان دهشتی، ۸۵.
- عوسمان شکور، ۱۴۸.
- عوسمان خوشناو، ۱۰۹.
- عوسمان شهیدا، ۲، ۳۲، ۱۸۶.
- عطا فایق، ۹۵، ۱۲۹.

-غ-

- غالیب، ۱۱.
- غریب، ۴۵.

-ف-

- فاتیح، ۱۳۶.
- فاضل کریم، ۱۶۴.
- فاضل عزاوی، ۸۲، ۸۴.
- فاروق رهسول یه حیا، ۱۲۰.
- فخره دین محی الدین، ۴۴.
- فخرمان نه بهرد، ۴۱.
- فهوزیه دؤسکی، ۲۱.
- فهرید ئه سه سهرد، ۱۷۹.
- فهرهاد پیربال، ۶۵.
- فهرهاد سهنگاوی، ۱۳۱.
- فرات جهوهری، ۱۷۵.

- فوناد طاھر صادق، ۱۰۷.

ق

- قادر علی، ۹۷.

—ك—

ك، ٤٣.

- کارڈو، ۱۱۱.

کاروان، ۸۰.

— که ساس جهاری، ۱۲.

۱. کهریم دهشتی، ۱.

كۆلن ولسن، ۱۲۹.

- کوئستان حسین کهریم، ۸۳.

-۵-

- گابریل گارسیا مارکیز، ۱۳۴.

گه لاویژ جهاری، ۲۲۹.

- گوفه‌ند، ۱۴۶، ۱۷۲، ۱۷۷، ۲۰۵، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۱۱.

گوگول، ۱۳۰.

-J-

- لهتيف مهلمهت، ٢٥١.

- لۇركا، ۱۲۸.

م. ش. ك، ١٥٢.

م.ش، ۱۵۰، ۱۸۴، ۱۸۸.

م. شه‌میران، ۱۱۶، -

- م. گورکی، ۸۶، ۱۳۲، ۲۰۲، ۲۰۳.
- مہتین، ۱۳۸.
- مہ حبوب عومەر، ۲۱۴.
- مہریوان وریا قانع، ۱۳۹.
- مہ لا حمہد بیرہ سیپانی، ۶۸.
- مہ لا حمہسن کویتژکانی، ۱۳۳.
- مہنسور یاقوتی، ۲۱۰.
- مہوجود سامان، ۳۰.
- محہمہد ئەمین ئەحمەد، ۱۸۳، ۲۴۹.
- محسن ئاوارە، ۴۸.
- موکری، ۱۵۰، ۱۸۷.
- مؤید طیب، ۳۵.

-ن-

- نازم حیکمەت، ۸۳.
- نەبەز، ۲۰۹، ۲۱۸.
- نەجیب گەرمیانی، ۱۶۲.
- نەجیبە ئەحمەد، ۸، ۲۶.

-ه-

- ہاشم حەمادی، ۱۲۳.
- ہاشم کوچانی، ۸۷.
- ہاوپئی س، ۲۴.
- مەلکەوت، ۱۳۶، ۱۴۹، ۱۹۰.
- مەلگورد، ۹۸، ۱۱۳.

- مەقال كويستانى، ۱۴۰.
- مەوران، ۲۱۴.
- ھۆزان سپىرىزى، ۹۰.
- ھىشام كەسنەزانى، ۵۱.
- ھىوارەش، ۶۹.
- ھۆشمەند، ۱۶۶.
- ھىدى، ۶۰، ۲۱۵.
- ھىز، ۱۱۹، ۱۷۸، ۲۰۲، ۲۱۰.

— ۵ —

- يەشار كەمال، ۱۴۸.
- يەلماز گۆناي، ۱۲۶، ۲۰۵، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۳۱.

ئەنجام

دوای خویندنەوہی ئەم لیکۆلینەوہیە، پرسیارێک ئاساییە بکری
ئایا لیکۆلەر هیچ ئیزافەییەکی خستۆتە سەر خەرمانی رۆژنامەگەری
کوردی بە گشتی و لیکۆلینەوہی ئەکادیمی بەتایبەتی:

لەبەشی یەکەمدا وەلامی کۆمەڵی پرسیار سەبارەت بەمیژووی
کەرکوک و پیشقەچوونی باری رۆشنبیری و رۆژنامەگەری باسکراوە،
تاوەکو دەروازەییەکی بەھێز بچینە نیو دوو تووی باسەکە، دیارە ئەو
رۆژگارە گۆقاری گزنگیش گۆشەییەک بوو لەگۆشەکانی پیشکەوتنی
رۆشنبیری و رۆژنامەگەری لەشارەکاندا.

لەبەشی دووەمدا لەسێ قوناغدا باس لەمیژووی دەرچوون و
بلاوکردنەوہی گۆقارەکەراوە، لەرووی شیوەو تەکنیکدا بەکورتی
رووی دەرەوہی وەدەرخواوە، لەو بەشەدا پەیوەست بوونی گۆقارەکە
بەبزووتنەوہی رزگاریخوازنەیی گەلەکەمان خراوەتە پوو، لەبەشی
سێیەمیشدا، وەکو ئیزافەییەک بۆ بەشەکانی ترو پەیداکردنی زانیاری
سەبارەت بە بابەتە بلاوکراوەکانی نیو گۆقارەکەو نووسەرانی ئەدیباتی
گۆقارەکە لە بیبلیۆگرافیای بابەت و ناوەکاندا ئەو کارە بەئەنجام
گەیەنراوە.

به گشتی گوڤاره که لهو ماوه یه ده چوونیدا و له دوو تری ی
 (۱۷) ژماره دا خزمه تیکی دیاری به بزاڤی ئه ده بی کوردی کردووه
 به تایبه تی له نیو شوڤش و بزوتنه وهی شوڤشی گه له که ماندا گه لیک
 جاریش نوو سه رانی ناوه وهش "شاره کان" هم هاوکاری گوڤاره که یان
 کردووه، هم وه کو سه رچاوه یه کی رو شنیری به کاریان هیناوه،
 له سه روه رییه دیاره کانی ئه م گوڤاره که له پیش هم موو بابه ته کان زیاتر
 رهنگی داوه ته گرنگی دانی بووه به بواری وهرگیران و ئه ده بی گهلان، که
 ئه گهر له بزوتنه وهی وهرگیران دا له م گوڤاره بدوین پئویسته
 له بیرینه که یین.

سەرچاۋەكان

ئەلف - كوردى

- ۱- ئەمىن قادىر مېنە، ئەمنى ستراتىجىي غىراق و سىڭىچكەي بەغسىيان (تەرحىل، تەغرىب، تەبەئىس) چاپى دوۋەم، سەلىمانى-۱۹۹۹.
- ۲- ئىسماعىل تەنیا، بىبلىيۇگرافىيەي رۇژنامەگەرى كوردى (۱۹۷۵-۱۹۹۳)، ھەولېر- ۱۹۹۸.
- ۳- باسكار (گۇڧار) ژمارە (۱) لەندەن، ھاۋىنى ۱۹۹۸.
- ۴- جەمال خەزىنەدار، رابەرى رۇژنامەگەرى كوردى، دەزگای رۇشنىبىرى و بلاوكرىدەنەۋەي كوردى، بەغدا - ۱۹۷۳.
- ۵- محمد امىن زەكى، كوردو كوردستان، بەغدا چاپخانىەي دار السلام ۱۹۳۱.
- ۶- سىتران عبداللە، رازەكانى تەغرىب و راگواستىن سەلىمانى- ۱۹۹۹.
- ۷- كەمال مەزھەر ئەحمەد (دەكتۇر) تىڭەيشتىنى راستى وشوئىنى لە رۇژنامەنوۋسى كوردىدا، لە چاپكراۋەكانى كۆپى زانىيارى كورد، بەغدا - ۱۹۷۵.
- ۸- نەۋزاد عەلى ئەحمەد، يەكئىتى نوۋسەرانى كورد يان يەكئىتى نوۋسەرانى كوردستان، شەقلاۋە - ۱۹۹۱.
- ۹- ھاۋارى كەركوك (گۇڧار) ژمارە (۲) ھەولېر- ۱۹۹۸.

- ١٠- وریا جاف، کاروانی رۆژنامه گهری کوردی، ههولیر- ١٩٩٩.
- ١١- یه کیتی نیشتمانی کوردستان، کهرکوک و سیاسه تی ته عریب، ئازاری ١٩٨٥.

بی - عهره بی

- ١- جلال الخالبانی، کوردستان و الحركة القومية الكردية، منشورات النور، الطبعة الاولى، بغداد- ١٩٧٠.
- ٢- جبار محمد الجباري، تاريخ الصحافة الكردية في العراق، بغداد- ١٩٧٥.
- ٣- وریا الجاف، کهرکوک دراسته سیاسیة واجتماعیة اربیل- ١٩٩٨.

پاشکو

پیم باشر بوو، که کتیبه که ئەم پاشکۆیهی له گه‌ل دا بیّت، تا
بابه‌ته‌کانی دوو تووی پاشکۆکه ببنه ته‌واو که‌ری بابته‌کانی
کتیبه‌که، راسته‌ خالی (ئه‌لف) و (بی) پاشکۆکه به‌شیکی
دانه‌پراون له کتیبه‌که، به‌لام له‌لای خۆمه‌وه خسته‌ نیو ئەم
لاپه‌رانه.

ئەلف / پاشكۆيەكى تايبەت بە شانۆ

يەككە لەو كارە باشانەى كە سەرپەرشتيارانى گزنگ بە
ئەنجاميانم گەياندو، بلاوكردنەوہى پاشكۆى تايبەتىيە بۆ
گۆقارەكە، يەككە لەو پاشكۆ ديارانەى كە گۆقارى گزنگ دەرى
كردو، پاشكۆيەكى تايبەتە بە شانۆو كارى شانۆيى، كە ئەوہى
لەيرم مايىت ئەو پاشكۆيە بابەتەكانى بۆ ئەمپۇش كارى بەكەلكن،
بەلام بەداخەوہ بەتەواوى بابەتەكانم لەبىرنەماوہ چونكە ئەو
پاشكۆيەش وەكو دەيان كتيپو بلاوكرادەى تر كەوتنە بەرنووكى
كارەساتەكانى رۆزگارو فەوتان، بۆيە داواى لىيوردن دەكەم كە
نەمتوانى بابەتەكانى ئەو پاشكۆيە بخەمە بەرچاو ئومىد دەكەم
لەچاپى دووہمى كتيپەكەدا ئەو پاشكۆيە پەيدا بكەم وەكو ھەر
كەموكوپيەكى ترى كتيپەكە پرى بكەينەوہ.

بى/ پاشكۆي گزنگى بچووكان

يەككە لەو چالاكچىيەنى، كە گۆڭارى گزنگ بەنەشخەو پلانىكى
رېكە پېك كارى بۆ كرىدە تۈانى بە گۆڭرەي تۈانى ئەوسا
خزمەتلىكى تىرىكەت، ئەويش دەرگىدى گۆڭارىكى تايىبەت بوو
بە مىندالان، كە وەكە پاشكۆي گزنگ چاپو بلاوكرەتەو،
گۆڭارەكە مەلگىرى ناوى "گزنگى بچووكان" ەو سى ژمارەي لى
بلاوېوتەو،

* گزنگى بچووكان ژمارە (۱)

ئەم ژمارەيە لەئادارى سالى (۱۹۸۵) داو لەدوۋ تۈيى پەنجاۋ دوو
لاپەرە بلاوېوتەو قەبارەكەشى نيو فولسكاب بوو.

بابەتەكانى:

- وتارى دەستەي نووسەران.. ل ۲
- بەسەرھاتەكانى روبىنسون كرۇزۇ، ەرگىپرانى: ئەحمەد عارف
ل ۲ تا ل ۴۳.
- فاشىزم چىيە؟، بالندەيە يان لەق لەق؟ چىرۆكى يەلماز
گۆناي، ەرگىپرانى سىپان.. ل ۴۴ تا ل ۴۵.
- دۆرمەكەت فەرامۇش مەكە! چىرۆكى يەلماز گۆناي،
ەرگىپرانى: گۆڭەند ل ۴۶ تا ل ۴۹.
- مەن شۆرپەم ناوي، ەلۆرەم دەوي، چىرۆكى: يەلماز گۆناي،
ەرگىپرانى: حەمە كەرىم عارف، ل ۵۰ تا ۵۲.

- بهرگی ههردوو رووی پێشهوهو پاشهوه چهند وینهیهکی
کاریکاتۆری منداڵانه.

- بهرگی پاشهوه کورته شیعرێکی زیویهری شاعیری
بهسهروهیه.

- لاپهڕهیهك ئارمییکی تایبهتی لقی کهرکۆکی یهکییتی
نووسهراوه.

- سهرتاپای گوڤارهکه یهك رهنگه و چیرۆکهکان بهوینه
دهوله مەندکران

- له چاپخانهی شههید عبدالخالق مه‌عروف (ی. ن. ک)
چاپکراوه.

* گزنگی بچوکان ژماره (٢)

ئهم ژمارهیه له ئابی ١٩٨٥ داو به چل لاپه‌ره‌ی نیو فولسکاب
چاپ و بلاو بوته‌وه.

- له سه‌ره‌تاوه تا کو‌تایی بریتییه له دوانزه چیرۆکی یه‌لمان
گو‌نای حه‌مه که‌ریم عارف وه‌ریگی‌پراوته سه‌ر زمانی کوردی.
- چیرۆکه‌کان وینه‌یان له‌گه‌ڵ بلاو بوته‌وه.

- بهرگی یه‌که‌م بریتییه له وینه‌یه‌کی کاریکاتۆری.
- بهرگی دووهم شیعرێکی دلاوه‌ر مه‌حمودی له‌خۆوه گرتووه.
- له چاپخانه‌ی شه‌هید عبدالخالق مه‌عروف (ی. ن. ک)
چاپکراوه.

* گزنگی بچوکان ژماره (۳)

ئەم ژمارەییە لە ئەیلوولی ۱۹۸۵دا لە چاپدراوە.

- لەسەرەتاوە تا کۆتایی رۆمانیکە بەناوی "پیشمەرگە
بچکۆلەکە" لە نووسینی "هواشان" و لە وەرگیرانی حەما،
کەریم عارف-ە.

- لاپەرەکان بەوینە دەولەمەند کراون.
- لە چاپخانەی شەهید عبدالخالق مەعروف (ی. ن. ک)
چاپکراوە.

پاشبەند

دیاره وه‌کو له‌به‌شه‌کانی پیشه‌وه‌ی ئەم کتیبەدا هەلۆسته‌م بو
کردوو، که‌ گوڤاری گزنگ، گوڤاری لقی که‌رکوکی یه‌کیته‌ی
نووسه‌رانی کوردستان بوو، جا من هه‌روه‌کو ئه‌رشیفیش بێت پیم
چاکه‌، که‌ پرۆژه‌ی په‌یره‌وی ناوخوی یه‌کیته‌ی نووسه‌رانی
کوردستان، که‌ لیژنه‌ی ئاماده‌کاری ئه‌و یه‌کیته‌ی وه‌کو پرۆژه‌یه‌ک
ته‌مموزی ١٩٨١ له‌گوندی شینێ گه‌لله‌ی کردوو، بکه‌ینه‌
پاشبەندی ئەم کتیبە که‌ ئومید ده‌که‌م سوودی خۆی هه‌بێت.

پروژەى پەپرەوى ناوخۆى

يەكيتى نووسەرانى كوردستان

پيشەكى

يەكيتى نووسەرانى كورد كە لە سەرەتاي سالى ١٩٧٠ داو لە
كوڤى خەباتى خويناوى گەلەكەماندا لەدايك بوو، لەماوەى (١٠)
سالى بەرھەم پيشكەش كردن و تيكۆشانى راستەقىنەى
پيشكەوتنخوازى دا توانى خزمەتئىكى گەورەو شياوى زمان و
ئەدەب و روشنيرى كورد بكا، بئىئەوہى گوئى بداتە ئەو كۆسپ و
پيلانە دوزمن كارانەى لەرئىگای دا دايان دەنا. ئەم خزمەتە پر
شكۆيەش جئى خۆشەويستى و متمانەى جەماوەر بوو. بۆيە
ناحەزانى خاك و نەتەوہەكەمان چاويان بەرايى نەدەدا كە ئەديبە
راستگۆو نيشتمانپەرورەكان دريژرە بەو خەباتە پيرۆزە بدەن،
ئەوہبوو چەندان تەقەلاى گلاويان دا بۆ سركردن و لەرى لادانى
رەوتى دلسۆزانەى "يەكيتى نووسەرانى كورد" بەلام كاتى

زانىيان ناتوانن گرهو له ئەديبان ببه‌نه‌وه بى شه‌رمانه به بريارىك
"يه‌كيتى نووسه‌رانى كورد" يان هه‌لوه‌شاندەوه.

له‌راستى دا ئەم برياره لای ئيمه شتيكى نامۆ تازه نه‌بوو، چونكه
له ده‌ميه‌كه‌وه پيشبيني ئەوه‌مان ده‌کرد كه "يه‌كيتى نووسه‌رانى
كورد" يش وهك هه‌موو ده‌ستكه‌وته‌كانى ترى گه‌له‌كه‌مان پى شيل
بكرى. بۆيه هه‌ر له‌روانگه‌ى ئەم پيشبيني‌يه‌وه له‌به‌رامبه‌ر ئەم
هيشه‌ ره‌گه‌زه‌رستانه‌يه‌دا "يه‌كيتى نووسه‌رانى كوردستان"
درى‌ژه به‌خه‌باتى پيشكه‌وتنخوازانەى وشەى كوردى ده‌داتو،
ئەده‌بو هونه‌رى نه‌ته‌وه‌كه‌مان له‌مه‌ترسى شيواندن و داب‌ران له
خواست و ئاواته گه‌وره‌كانى نه‌ته‌وه‌كه‌مان ده‌پارىزى، وهك
يه‌كيتى‌يه‌كى ئازاد و شو‌رشيگير شويني شياوى خو‌ى له
تيكو‌شاني ئەم قوناغه سه‌خت ئالۆزه‌ى خه‌باتى گه‌له‌كه‌مان و گه‌لى
عيراق به‌گشتى ده‌گرى بۆ به‌دى هينانى ئازادى و ئاشتى و
برايه‌تى و پيشكه‌وتنى كۆمه‌لايه‌تى.

* * *

"يه‌كيتى نووسه‌رانى كوردستان"

به‌ش يه‌كه‌م: پينا‌سه‌ى يه‌كيتى
به‌ندى يه‌كه‌م: يه‌كيتى ناوى "يه‌كيتى نووسه‌رانى كوردستان" ه.
به‌ندى دووهم: يه‌كيتى ري‌كخراوه‌يه‌كى ئەده‌بى‌يه‌وه،
كه‌سايه‌تى‌يه‌كى سه‌ربه‌خۆى تايبه‌تى هه‌يه.

بهندی سئیه م: باره گای گشتی ئیستای "یه کیستی" له ناوچه یه کی
ئازادکراوی کوردستانی عیراق دایه.

بهندی چواره م: ئامانجه کانی

۱- ئامانجه گشتی یه کان.

۱- بلاوکردنه وهی و گه شه پیڤدانی گیانی نیشتمانپه روهی و
مروقا یه تی.

۲- ته رخان کردنی هه موو وزه و توانایه کی ئه ده بیمان بو داکوکی و
به رگری له هیرشى دپندانو ره گه زپه رستانه ی دوزمنان بو
سه ر نه ته وهی کوردو ته واوی گه لی عیراق.

۳- قولکردنه وهی گیانی برایه تی کوردو عه ره بو هه موو
که مایه تی یه کان.

۴- به گژداچوونی ئیمپریالیزم و هه موو جوړه چه وساندنه وه یه کی
مروفا.

۵- داکوکی و له سه رکردنه وهی ئه و ئه ندامانه ی دوو چاری گرتنو
راوانان و هه ر چه شنه ده ستدریژی یه ک ده بن.

۶- یارمه تیدان و ده ستگیرویی ئه ندامانی یه کیستی له رووی
گوزه ران و ته ندروستی و گه شه پیڤدانی تواناو به هره ی ئه ده بی و
هونه ریانو وه و به پیره وه چوونی پیویستی یه کانیان.

ب- ئامانجه روشتنبیری یه کان

۱- بایه خ دان به ئه ده بی پیشکه و تنخوازو رده سه نو، گه شه پیڤدانی
زمانو ئه ده بی کوردی به هه موو به شه کانیه وه.

۲- بەربەرەكانى كىردنى ئەدەبى ناپەسەن و خۇسەپپەنەرو
دواكەوتوو.

۳- بايەخ دان بە كەلەپورو مېژووى نەتەوايەتيمان و نووسىنەو و
لىكۆلىنەو و شى كىردنەو ديان لەسەر بنچىنەيەكى زانستى يانە.

۴- ھاندان و بايەخ دان بە وەرگىپرانى ئەدەبى رەسەنى
پىشكە و تنخوازى گەلان بۇ كوردى بە پىچەوانەو و شەو و.

۵- دۇستايەتى و ھاوكارى كىردنى يەكىتى و رىكخراو و ئەدەبى و
ھونەرى و رۇشنىرى يە پىشكە و تنخوازەكانى ناوخو و دەرەو و.

۶- دەر كىردنى گۇقارىكى ئەدەبى تايبەتى بە يەكىتى بەناوى -
نووسەرى كوردستان- ھو و

۷- چاپ كىردن و بلاو كىردنەو و كىتب و نامىلكەى ئەدەبى.

۸- بەستنى كۆپ و كۆپونەو و رۇشنىرى لەناو و ھو و
دەرەو وى و لات دا.

۹- بايەخ دان بە ئەدىبە لاو و كان و، ھاندان و يارمەتى دانيان.

۱۰- ھاوكارى و يارمەتى دانى ئەدىبانى پارچەكانى تىرى
كوردستان بۇ گەشەپىدانى كارى ئەدەبى و رۇشنىرى.

بەشى دوو ھم

ئەندامى يەكىتى

۱۱- بەندى پىنچەم: مەرجى ئەندامىتى

۱- مرقۇئىكى دەستو دىل پاك و رهوشت بهرزو نىشتما نپه رومر
بىت.

۲- ئەبى (شاعىر يان چىرۆك نووس، يان رهخنه گر، يان
لىكۆلهره وهى ئەدهبى، يان زمانه وان يان وەرگىرى ئەدهبى يان
شانۆگر نووس) ي پىشكه وتنخواز بى و به زمانى كوردى
بنوسىت.

۳- بىرواى به پروگرام و پەپرەوى ناوخوى يەكىتى هەبىت.

۴- داواكارى يەك بۆ دەستەى به پىوه بهر بنوسى و به لای كەمه وه
"۳" ئەندام پىشتگىرى بكەن.

۵- له گەل داواكارى يەكهيدا نمونەى به رهەمى ئەدهبى خوى
بىئىرىت ئەگر به رهەمى چاپكراوى نه بوو.

بهندى شه شه م: له دەست دانى ئەندامى:

۱- به نووسراوىكى تايبه تى داواى وازهينان بكات.

۲- هەر مەرچىكى ئەندامەتى له دەست بدات.

۳- دەر بكه وئ كە پەيوەندى به لايەنىكى دژ به بهر ژه وهندى
نه ته وهى و پىشكه وتنخوازو نىشتمانى يه وه هەيه.

بهندى هه وته م:

يه كىتى مان بوى هەيه دواى رهزامەندى دەستەى به پىوه بهر
ئەندامى فەخرى وەر بگىرت له:

۱- ئەو ئەدبىبه كوردانهى به زمانى بىگانه ده نووسن.

۲- ئەدىبە كوردەكانى پارچەكانى ترى كوردستان.

۳- ئەو ئەدىبە بيانانەى كە خزمەتى ئەدەب و روشنبىرى
كوردىيان كرده و دەيكەن.

* * *

بەشى سىيەم:

دەستەى گشتى

بەندى هەشتەم: دەستەى گشتى لەهەموو ئەندامانى يەكئىتى پىك
دەيت كە بەرزترين دەستەى لە يەكئىتى دا.

بەندى نۆيەم: كۆبۆنەو دەكان

۱- لەسەر داخوазى دەستەى بەرپۆبەر دەستەى گشتى
كۆبۆنەو دەى سالانەى (يان تايبەتى خوۋى دەكات بە
ئامادەبوونى گشت يان زۆربەى ئەندامانى بەپىي خواست و
دەرفەت.

ب- لەم كۆبۆنەو دەى دا دەبى زۆربەى ئەندامانى ئامادەبن بە
پىچەوانەو ئەگەر نەتوانن ئەوا كاتىكى تر ديارى دەكرى و
ئامادەبووان ژمارەيان هەرچەند بى كۆبۆنەو دەكە دەبەستى.
بەندى دەيەم:

دەسلەتەى دەستەى گشتى

۱- برىار لەسەردان و گوپىن و دەسكارى كردنى پروگرام و
پەپرەوى ناوخوۋى يەكئىتى بەرەزامەندى زۆربەى ئامادەبووان.

- ۲- وتویژو بریاردان له سهر ئهو راپورتانه ی له کۆبوونه وه که دا
 دهر باره ی چالاکی یه کانی یه کیتی ده خویندریته وه.
 ۳- هه لبراردنی دهسته ی بهرپوه بهری نوی.
 ۴- بریاردانی چاره نووسی یه کیتی.

بهندی یانزه ههم: هه لبراردن

- ۱- ئەندامانی یه کیتی مافیان هه یه خویمان و خه لکی تر هه لبرن.
 ۲- لیژنه یه کی "۳" که سی له ئەندامانی ئاماده بووی کۆبوونه وه که
 هه لده بژیردرین به سه ره ره شتی هه لبراردنه که.
 ۳- ره چا و کردنی هه موو شیوه یاسایی یه کانی هه لبراردن.

بهشی چواره م

دهسته ی بهرپوه بهر

بهندی دو انزه ههم:

ئەندامانی دهسته ی بهرپوه بهر که ژماره یان -ئێستا (۵ تا ۷) که س
 ده بی له لایه نی دهسته ی گشتی یه وه هه لده بژیردرین.

بهندی سیانزه ههم: ده سه لاتی دهسته ی بهرپوه بهر:

- ۱- دانانی پلانیکی گشتی بو چالاکی یه کانی یه کیتی و به ئه نجام
 که یاندنی.

- ۲- پيڭ ھينانى چەند لىژنەيەكى جۇر بە جۇر.
- ۳- وەرگرتنى ئەندامانى نوۋى يەكيتى.
- ۴- دانانى دەستەي نووسەرانى گۇڧارى يەكيتى.
- ۵- لىپرسىنەوھى ئەو ئەندامانەي سەرپىچى لە پروگرامو پەيرەوى ناوخۇ دەكەن.
- ۶- دەستەي گشتى بۇ كۆبۈنەوھە بانگ دەكات.
- ۷- ھەر بىر يارىكى تر كە دەستەي بەرپۈەبەر قازانجى يەكيتى تىادا دەبينى.

بەندى چوار دەھەم:

كۆبۈنەوھەكانى دەستەي بەرپۈەبەر
دەستەي بەرپۈەبەر مانگى جارىك يان بەپىي پىويست
كۆبۈنەوھە ئاسايى خۇي دەكات.

ئەم پروژەيە

لىژنەي ئامادەكردنى يەكيتى نووسەرانى كوردستان

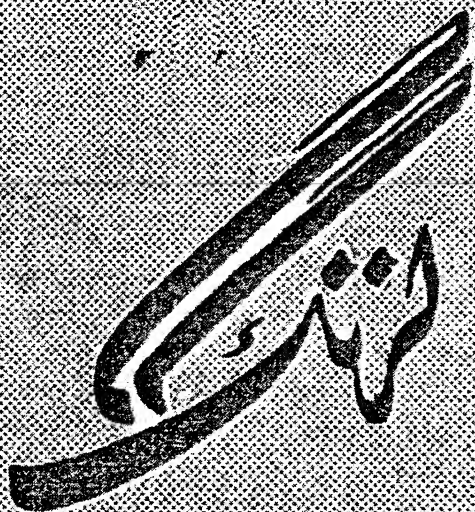
گەلەھى كردوھ

شىنئى / تەمۈوزى / ۱۹۸۱

سوڤاسنامە

پيش ئەودى سوڤاسى ھەركەسو لايەنىك بىكەم، كە لە نووسىن و ئامادەكردنى ئەم كىيىبەدا يارمەتيان دابم، پيويست دەكات و شايان بەودەشە كە ھەلۆەستەي لەبەردەمدا بىكەم ئەويش بىراي ئازىزم "ئەحمەد عارف" كە لەكاتى رايى كردنى ئەم كارەدا ئەرشىف و نووسىنىكى چاكى خستە بەردەستم كە لەمەر گوڤارى گزنگ بوون، راستى سەركەوتنى ئەم كىيىبەم بۆكاك ئەحمەد دەگەرپىتەو، بۆيە جىڭگاي خۆيەتى جاريكى تر سوڤاسى بىكەم و مزو كىيىبەكەم زۆر قەرزارى ئەوين.

سوڤاسى ھەركەسو لايەنىك دەكەم، كە يارمەتيان داوم.

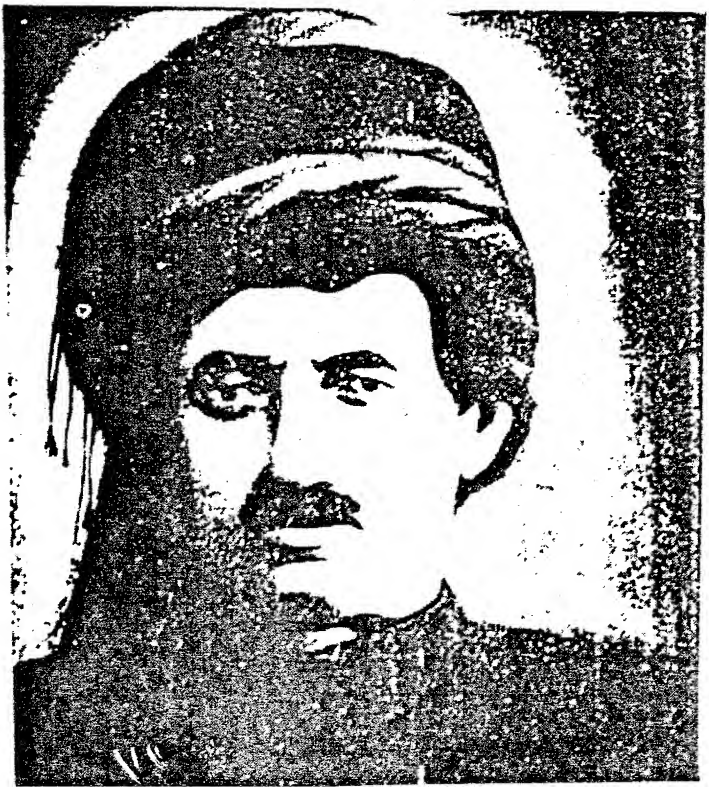

گزنہ

گوفاری بہ کنتی نوو ترانی کورد - لقی کہ رکوک

ژماره (۱۷) ۱۷ ۱۹۹۱

«وینہی مسعودی نورسن لیسود می بکم
حسین جیہاندا»

ناوەرۆك

- پيشهكى

- بهشى يهكهه.

كهركوك بارى ميژويى - سياسى

روشنيريى

روژنامه نوسى

- بهشى دووهم: گوڤارى گزنگ له نيوان سى قوناغدا

قوناغى يهكهه، قوناغى ئاشكراى گوڤارهكه

قوناغى دووهم، قوناغى نهينى گوڤارهكه

قوناغى سىيهه، گزنگ - ي دواى راپهپين

- بهشى سىيهه: بيبليوگرافياى گوڤارهكه

- پاشكو:

ئالف: پاشكويهكى تايبهت به شانۆ

بى: پاشكوى گزنگى بچووكان

- پاشبهند: پرۆژهى پهپرەوى ناوخوى يهكييتى نووسەر

كوردستان

۱- پیکاسو/ لی‌کۆلینه‌وه	ئینگو والتەر	و. له‌سویدی‌ه‌وه/ نۆراب
۲- خوان/ ده‌ق	ئه‌فلاتوون	و. له‌عه‌ره‌بییه‌وه/ ئاوات ئه‌حه
۳- مارا- ساد/ شانۆگه‌ری	پیتەر قایس	و. له‌ئینگلیزییه‌وه/ شیرزاد
۴- دنیای شته بچوکه‌کان/ وتار	رینوار سیوه‌یلی	
۵- جه‌ژنی له‌دایکبونی	ئه‌لیسون ئه‌تتلی	و. توفیق ئه‌حمه‌د عبدالله
که‌رویشکه‌ خه‌پن/ چیرۆک بۆ منداڵان		
۶- هی‌لانه/ رۆمان	حسین عارف	
۷- راپه‌رینی شیخ سه‌عیدی پیران/ می‌ژوو	رۆبه‌رت ئۆلسن	و. له‌فارسییه‌وه/ ئه‌بو‌به‌کر
۸- هوشیاریی ئابووری/ ئابوری	فونا‌د تاهیر سادق	
۹- بینای هونه‌ری	ئه‌حلام مه‌ئسور	
له‌ کورته‌ چیرۆکی کوردیدا/ لی‌کۆلینه‌وه		
۱۰- کوردو کوردستان/ می‌ژوو	د. ولید حمدی	و. له‌عه‌ره‌بییه‌وه/ موحه‌مه‌د
۱۱- زمانی ئاگایی، ئاگایی زمان/ ره‌خنه	عبدالمطلب عبدالله	
۱۲- به‌هه‌شتی ئه‌وبه‌ر پرده‌که‌/ نۆقلیت	رینوار حه‌مه‌ په‌حیم	
۱۳- مسته‌فا ساییب ئه‌ستیره‌گه‌شه‌ی		
کورد/ که‌له‌پوور و می‌ژووی کورد	که‌مال ره‌ئوف محه‌مه‌د	
۱۴- پروه‌ک و پزیشکی‌تی میلی		
کوردی/ فره‌ه‌نگی گیاناسی	که‌مال جه‌لال غه‌ریب	
۱۵- زسنا‌ته‌ خه‌ون/ پۆمان	گو‌لی ته‌ره‌قی	و. له‌فارسییه‌وه/ دلاو
۱۶- هاو‌پینامه‌ بۆ می‌ژووی		
کوردستان/ می‌ژوویی	هاو‌پێ باخه‌وان	
۱۷- پیدرو پیرامۆ/ پۆمان	خوان پۆلفو	و. له‌فارسییه‌وه: ئازاد
		رینوار سیوه‌یه‌
۱۸- ئاغا و شیخ و ده‌وله‌ت/ می‌ژوو	مارتین فان برونه‌سن	و. له‌ئه‌لمانیه‌وه: کور
۱۹- پالمه‌ خۆی/ وتار		و. له‌سویده‌وه: رینوار
۲۰- چراکانی سه‌ره‌له‌موت/ په‌خشان	شیرکو بیکه‌س	
۲۱- گۆران و		
گه‌ران به‌دوای یه‌قیندا/ لی‌کۆلینه‌وه	عه‌تا قه‌ره‌داغی	
۲۲- کتیبه‌ی (ژن)/ لی‌کۆلینه‌وه‌و وتار	که‌ژال ئه‌حمه‌د	
۲۳- رینویه‌کی سه‌یر/ چیرۆک بۆ منداڵان		
۲۴- له‌ په‌راوێزی می‌ژووی ئه‌رده‌لاند	نه‌وشیروان مسته‌فا ئه‌مین	و. له‌فارسییه‌وه: حه‌

کیزی کاپیتان/رۆمان

ئەلیکساندەر پووشکین

و. لە ئینگلیزییەوه

سێ دۆپە خوین/چیرۆک

و. لە فارسییەوه

محەمەد کریم

پاشماوەی خێڵەکان/کورتە چیرۆک

عطا محمد

سەلیقەى زمانەوانى/لێکۆڵینەوه

د. حسین محمد عزیز

کیمیایاگر/رۆمان

پاولو کوئیلو

و. لە فارسییەوه:

ئەبویەکر خۆشناو

کوردستانی عێراق

دەمی قەلەم موراجەعەت/میژوو

نەوشیروان مستەفا ئەمین

کێشەى کەسایەتى یاسایى

د. مارف عومەر گۆل

تەوهیی گەلى کورد/یاسایی

لەتاریکییەوه بۆ رووناکی

گەننامە

بیرەوهریه‌کانى تەیموورى لەنگ

ئوو

کوردستان و پاپەرینەکانی کورد

ئوو

مستەفا یامولکی

و. لە تورکی عوسمانییەوه:

شیرزاد کریم، ئا: سدیق سالح

بەفرنوس/شیر

د.شاد عبدالله

دۆن کیشۆت/داستان

سیرفانتیس

و. لەسوییدییەوه: کاکە وەیس

چەند بابەتیکی میژوویی

د. جەبار قادر

زێری ناو زبڵ/لێکۆڵینەوه

د. فەرهاد پیربەل

سینەر و هەتاو/هونەری

نامق عەلى قادر

سیاسەت بە هەلەیدا بردین

بزرگی عەلەوی

و. هەژار جلال فەهی

بەتەنیششت سیاسەتەوه

ستران عبدالله

کلێلەکانی دەروازەى

بەنى خەلكو خودى

دۆن بايروون و رۆبەرت ئا. بارۆن

و. مستەفا پەژار

ان/دەروونناسی

گۆلدانی خالی/چیرۆکی مندان

و. نجیبه احمدو موژە مستەم باقى

مروژف و دەرووبەر/رووناکییری

مسعود محمد

ئەود یوی شاخەکان تەنیا چەك و پێشمەرگە نەبوو، ئەود یوی شاخەکان تەنیا سەنگەری فیشەك
نەبوو، ئەود یوی شاخەکان گەورە بوو وەك رۆژە درێژە كانی عەشق و سەما كانی، دواى
سەرگەشتن، ئەود یوی شاخەکان دنیایەك بوون لە حەرف و شارێك بوون لە كۆنە و كۆنە
بوون لە گۆشە و رۆژنامەى نەهێنى.... ئەم كۆنەش رۆژنامەى تەرى شاخەكان و پەشە
جوانەكانى شۆرشە.

بەرک و جیا کردنەوی رەنگەکان هەڵوێتە بەرک